

Ayuba xa Taruxui Masenyi nde yi Kitaabui xa fe ra

Yi kitaabui findixi Ayuba xa taruxui nan na naxan masenyi hagiɛ masenma adamadie birin bɛ. Kabi won benba Adama nun nɛnɛ Mahawa to yunubi raba, mixi birin na dunɔɔa igirife na tɔɔre nan kui. Na tɔɔre nɔma a niyade mixie xa xɔnɔ Ala ma, e fa a maxɔrin munfe ra a e luma e xa tɔɔɔ. Xa mixie ɔɔɔ a ma a e bara e ɔɔre tinxinyi kui Ala ya i, na yaabi fife xɔɔɔ.

Ayuba xa fe nu na na ki nɛ. A booree naxa a fala a bɛ a tɔɔre ɔaaxi a sɔɔ a xa yunubie nan ma fe ra. Ayuba mu tin na yaabi ra, a fa a fala na mu a ra. Na kui a nu wama Ala xa kiiti xɔn alako a xa a kolon a ɔaxankataxi fe naxan ma. A rapɔnyi Ala naxa a masen Ayuba bɛ a a mu nɔma Alatala xa fe raba ki fahaamude. Ayuba to so na fe kui a bɔɔ birin na, a xaxili naxa sa.

Kɔnɔ bafe na masenyi ra, seriye gbete toma yi taruxui kui naxan tide gbo. Ala to barake sa Ayuba xa fe ma a xa tinxinyi xa fe ra, Sentane naxa Ayuba tɔɔɔɔɔ a falafe ra Ala bɛ a Ayuba nu birama Ala waxɔnfe fɔɔ ra alako a xa barake sɔɔ tun. Ala nu wama a masenfe Sentane bɛ a a xa tinxintɔɔ Ayuba nu na Ala xa seriye ratinmefe fe gbete nan ma. Ala naxa tin tɔɔre xa dɔɔ Ayuba ma, alako Sentane xa a to na tɔɔre mu nu nɔma a niyade Ayuba xa Ala xa seriye bɛɔin.

Na kui won birin nɔma a kolonde a mu lanma won xa bira Alatala fɔɔ ra alako won xa barake

tun soto. A lanma won xa Ala xui suxu barima won Daa Marigi nan na Alatala ra. Xa won barake soto, xa won mu a soto, a lanma won xa won Marigi Alatala batu won ma fe birin kui. Ala xa won mali na rabade. Amina.

Ayuba xa Taruxui

Alatala nun Sentane xa de masare singe

¹ Xeme nde nu na Usu boxi ma naxan nu xili Ayuba. Mixi hagige nan nu lanxi a ma, a matinxin. A nu gaaxuma Ala ya ra, a mu nu birama fe jaaxi foxo ra. ² Di xeme solofere nun di gine saxan nu na a yi ra. ³ A xa goore nu lanxi yexee wulu solofere, joxome wulu saxan, ninge wulu keren, a nun sofale keme suuli nan ma. Walike gbegbe saxi na nan fari. Binye nu saxi yi xeme ma dangi mixi birin na na sogetede biri ra.

⁴ A xa die nu xulunyi tima ne e boore xonyie, e nu e maagine xili alako e birin xa nu e dege yire keren. ⁵ Xulunyie na ba a ra, Ayuba nu serexe gan daaxie bama ne a xa di birin be e raseniye nfe ra. A nu a maroxunma ne a temunde e bara yunubi nde soto, xa na mu a ra e bara Ala danka e boje kui. Na kui Ayuba nu luma serexe ba ra e be temui birin.

⁶ Loxoe nde Ala xa malekee naxa fa Alatala yire. Sentane fan nu na e ya ma. ⁷ Alatala naxa Sentane maxarin, «I kelixi minden?» Sentane naxa a yaabi, «N kelixi dunja iperede.» ⁸ Alatala man naxa a maxarin, «I bara n ma konyi Ayuba rakorosi? A maniye yo mu na dunja ma. A fan, a tinxin. Ala yaragaaxui nan a ra, fe jaaxi mu

rafan a ma.» ⁹ Sentane naxa a yaabi, «Ayuba xa gaaxui i ya ra tun mu a ra? ¹⁰ I mu a kantaxi xe, a tan, a xa denbaya, nun a harige birin? I bara barake sa a suxufe birin ma, alako a xa goore xa gbo tun. ¹¹ Kono xa a sa li i naxa din a harige ra, n xa a fala i be, a fama ne i dankade keren na.» ¹² Alatala naxa a fala Sentane be, «Awa yire, n bara a harige birin sa i sagoe, kono i naxa a gundi tooro de.» Na temui Sentane naxa keli Alatala yire.

¹³ Loxoe nde Ayuba xa die nu na xulunyi tife e taara xonyi. ¹⁴ Xera nde naxa fa Ayuba yire, a a fala a be, «I xa walikae nu na ningee rawalife xe ma, sofalee fan nu na e de madonfe na longori. ¹⁵ Sebaka ndee naxa din i xa walikae ra, e e faxa santidegema ra. E man ningee fan xanin. N keren peti nan no n yete bade e yi. N faxi na fe nan dentegede i be.»

¹⁶ Na mu ge na masenyi ra, xera gbete naxa fa, a a fala Ayuba be, «Ala bara a ragiri galanyi xa goro i xa yexese nun e makantamae ma. A bara e birin faxa. N keren peti nan no n yete bade e yi. N faxi na fe nan dentegede i be.»

¹⁷ Na fan mu ge a xa masenyi ra, xera gbete naxa fa, a a fala Ayuba be, «Kalidika, gaali doxo saxan bara bagan i xa joxome ma, e e makantamae faxa santidegema ra, e joxome xanin. N keren peti nan no n bade e yi. N faxi na fe nan dentegede i be.»

¹⁸ Na fan mu ge a xa masenyi ra, xera gbete naxa fa, a a fala Ayuba be, «I xa die to nu na xulunyi tife e taara xonyi. ¹⁹ Foye belebele faxi na temui ne keli gbengberenyi ma, a banxi rabira

i xa die ma. E birin bara faxes. N keren peti nan kisixi. N faxi na nan dentegede i be.»

²⁰ Na kui Ayuba naxa keli, a a xa donma iboo a ma, a a xunyi bi sunnunyi ma, a fa a rafelen boxi ma. ²¹ A naxa a fala, «N faxi dunija n mageli nan na n bari temui, n man gbilenma n mageli nan na n siga temui. Alatala bara n ki harige ra, Alatala man bara na harige ba n yi. Tantui na Ala be.»

²² Na birin kui, Ayuba mu yunubi yo raba, a mu fe kobi yo fala Ala be.

2

Alatala nun Sentane xa de masare firin nde

¹ Loxoe nde Alatala xa malekee man naxa fa a yire, Sentane man nu na e tagi. ² Alatala naxa Sentane maxarin, «I kelixi minden?» Sentane naxa a yaabi, «N kelixi dunija iperede.» ³ Alatala man naxa a maxarin, «I bara n ma konyi Ayuba rakorosi? A maniye yo mu na dunija ma. A fan, a tinxin. Ala yaragaaxui nan a ra, fe jaaxi mu rafan a ma. Han ya a xa tinxinyi mu masara, hali i to waxi n xa a halaki tun.» ⁴ Sentane naxa a yaabi, «Adama fe birin nabama a fate xa toore matangafe nan na. A noma a harige birin masarade yalanyi ra. ⁵ Xa i a fate yati tooroma, a i dankama ne keren na.» ⁶ Alatala naxa a fala Sentane be, «Awa yire, n bara a fate sa i sagoe, kono i naxa a faxes de.»

⁷ Na temui Sentane naxa keli Alatala yire. A naxa suurie ikonkon Ayuba fate birin ma, keli a sanyi kui ma han a xuntagi. ⁸ Ayuba naxa doxo te

xube xɔɔra sunnunyi kui, a nu a fate xɔɔlin fɛɛɛ kebele ra. ⁹ A xa ginɛ naxa a fala a bɛ, «Han ya i na i xa tinxinyi kui? Ala rasɔɔ sɔnɔn, i xa faxa.»
¹⁰ Kɔnɔ Ayuba naxa a yaabi, «I wɔyɛnfe nɛ na ki alɔ xaxilitare. Xa won tinma Ala xa heri ra, a mu lanma won xa tin a xa xɔɔxɔɛ fan na?» Na kui Ayuba mu yunubi yo sɔɔ a xa wɔyɛnyie kui.

Ayuba nun a boore saxanyie

¹¹ Ayuba boore saxanyie to a xa tɔɔrɛ xa fe mɛ, e naxa keli e xɔnyi sigafe ra Ayuba yire. E xili: Elifasi Temanka, Bilidada Suuxaka, nun Sofara Naamaka. E naxa lu yire keren, e lan fe keren ma, e xa sa Ayuba kunfa ba, e xa a madundu.
¹² E to sa a to keli yire makuye, e naxa san a ma, e bɔnbɔ gbelegbelefe ra. E naxa e xa donmae ibɔɔ e ma, e xube maso e ma sunnunyi kui. ¹³ E naxa dɔxɔ Ayuba sɛɛti ma bɔxi, han xi solofere. Mixi yo mu wɔyɛn keren fala a bɛ, barima e a to nɛ, a xa tɔɔrɛ nu gbo ki fanyi ra.

3

Ayuba xa masenyi

«Ayuba nimisafe a xa bari ra»

¹ Na birin to dangi, Ayuba naxa a bari lɔxɔɛ danka ² yi masenyi ra:

³ «N bari lɔxɔɛ xa nɛɛmu dunija ra.

Na kɔɛ ra e naxɛ, «Di xɛmɛ na a ra.»

⁴ Ala xa na lɔxɔɛ findi dimi ra,

na lɔxɔɛ xa nɛɛmu a ra,

a xa tɔnyi dɔxɔ soge yanbafe ra na lɔxɔɛ kui.

⁵ Ala xa na lɔxɔɛ findi dimi ra,

a xa nuxui ifɔɔrɛ dusu a xun na,

a xa lu dimi magaaxuxi kui.

⁶ Ala xa na kɔɛ ifɔɔɔɔ,
a xa na ba kɔnti ra jɛ kui,
a xa na ba kɔnti ra kike kui.

⁷ Ala xa na kɔɛ kuma di ra,
sɛɛwɛ xui yo naxa ite.

⁸ A xa findi dankɛ ti se ra mandurulae bɛ,
naxee ninginangɛ xilima.

⁹ Na lɔxɔɛ subaxɛ tunbuie naxa yanba,
kuye naxa iba,

naiyalanyi yo naxa mini,

¹⁰ barima a mu sese raba naxan
nu nɔma n barife dande,

naxan nu nɔma n nɔxunde n ma tɔɔɛ ma.

¹¹ Munfe ra n nga furi mu bira nu?

Munfe ra n mu faxa nu beenu n xa bari?

¹² Munfe ra n nga n nasɛnɛxi a san ma,
a xijɛ fi n ma?

¹³ Xa na mu a ra, yi tɛmɛi n bɛlɛxi bɔjɛsa kui nu

¹⁴ mangɛɛ nun rasimɛ fɛ ma,
naxee xa banxie bara gɛ kanade,

¹⁵ naxee nu bara xɛɛma nun gbeti gɛgɛbe sɔtɔ.

¹⁶ Munfe ra e mu n nagata,
alɔ diyɔɔɛ naxan mu waxi,

naxan mu mini kɛnɛ ma?

¹⁷ Gaburi tan kui, mixi jaaxie mu nɔma sese ra,
mixi taganxie e malabuma nɛ.

¹⁸ Konyie bɔjɛsa sɔtɔma nɛ,
e mu e kanyi xui mɛma gaburi kui.

¹⁹ Dimɛdie nun forie na mɛnni,
konyie e yetɛ sɔtɔma naa.

20 Munfe ra Ala a niyama adamadie xa mini kene
 ma,
 naxee findi tōōromixie ra,
 naxee nimisaxi e xa duniṛeigiri kui,
 21 naxee faxe xoli mawama, kōnō e mu faxa,
 naxee faxe fenma dangi naafuli ra,
 22 naxee ṛelexinma gaburi life ra?
 23 Munfe ra mixi barima,
 Ala kira balanxi naxan ya ra,
 Ala naxan naxetenma yire birin?
 24 N ma donse findixi n ma tōōre nan na,
 n ma minse findixi n yaye nan na.
 25 N na gaaxu fe naxan na, na nan n lima.
 Fe naxan na n naseren, n na nan sōtōma.
 26 Bōṛesa mu na n be,
 n mu nōma n sabaride.
 Malabui mu na n be, fo tōōre.»

4

Elifasi Temanka xa masenyi singe

«Tinxintōe mu tōōrōma»

1 Elifasi Temanka naxa a fala,
 2 «Ayuba, i haake to n be n xa wōyen.
 N mu nōma dundude.
 3 I bara mixi gbegbe xaran,
 i bara e ralimaniya.
 4 I xa masenyie bara mixie mali,
 i xa wōyenyie bara e senbe so.
 5 Yakōsi i tan nan to fa na tōōrōfe,
 limaniya bara ba i tan yi.
 6 I mu i xaxili ti i xa danxaniya ra Ala ma?
 I mu lama i xa tinxinyi ra?
 7 I bara mixi fanyi to halakixi tōōre ma?

Tinxintɔɛ nɔma bɔnɔde?

⁸ N naxan nakɔɔsixi, fe jaaxi rabae nan tɔɔɔma.

⁹ Ala e xun nakanama a xa xɔnɛ kui.

¹⁰ Yɛtɛ xa yirindinyi nun baratɛ xa jaarandanyi magaaxu,

kɔnɔ e jinyie fama nɛ magirade.

¹¹ Yɛtɛ yati faxama kaamɛ ra, a xa die yensen yɛ.»

¹² «Masenyi nde bara fala n bɛ a gundo ki ma, n tuli bara a makɔlikɔli xui mɛ.

¹³ Xiye sa tɛmɔi kɔɛ tagi,

¹⁴ gaaxui naxa n suxu han n fate naxa sɛrɛn.

¹⁵ Tubari nde naxa dangi n ya i.

N fate xabee naxa keli, e ti.

¹⁶ Tubari nu tixi naa.

N a to nɛ, kɔnɔ mixi yo a ra n mu a kolon.

N bara mixi maniyɛ tan to.

N naxa xui nde mɛ yi makɔlikɔli ra,

¹⁷ «Adamadi tinxin Ala ya i? A seniyɛn a Marigi ya i?

¹⁸ Xa Ala mu la a xa malekɛɛ ra a xa walikɛɛ, xa a tantanyi toma nee ma,

¹⁹ ibunadama go, naxan yailanxi bɛndɛ ra, naxan nɔma iwurude alɔ kaari?

²⁰ Adamadie faxama lɔxɔ yo lɔxɔ, sese mu na kanama.

²¹ E xa simaya luuti bolonma nɛ, e faxa fahaamutareja kui.»

5

Elifasi Temanka xa masenyi firin nde

«Ayuba, Ala maxandi»

¹ «Yakosi, i xa xili ti i xui itexi ra.

Nde i yaabima?

I seniyentōe mundun xilima?

² Gbēsēnxōnnēya xaxilitare faxama nē,

tōōnē lōnnitare halakima nē.

³ N bara xaxilitare nde to,

a xa fe sōōneyama,

kōnō na ikōrēxi ra n naxa yi danke bira a fōxō
ra.

⁴ «Mali birin xa ba a xa die yi ra, kiiti xa kana e
ra,

mixi yo naxa e mali na kui.

⁵ Kaametōēe xa a xa xē don,

e xa baloe birin ba a yi ra hali naxan na tunbe
xōōra.

Mixie xa mila a xa naafuli ma, e xa a ba a yi.»

⁶ Tōōrē nun naxankate fama nē.

⁷ Adamadi tōōrōma nē a xa dunijēigiri kui.

Na mu kanama, alō tē na radexē,

a fulefule tefe fan to mu kanama.

⁸ Xa n tan nan a ra nu, n Alatala nan maxandima,
n nan n ma tōōrē masen a bē.

⁹ A kaabanakoe rabama,

a xa fe xungbee mu kōntima.

¹⁰ A tunē ragoro bōxi ma,

a ye rasiga xē ma.

¹¹ A tōōrōmixi xa fe itema,

a mixi sunnunxi rakisima.

¹² A mixi kōōtaxi xa fe xun nakanama,

alako e waxōnfe naxa sōōneya.

¹³ A mixi madaxui suxuma gantanyi ra,

a yanfante waxōnfe kanama.

¹⁴ E xa yanyi findima e bē dimi ra,

e luma alō dōnxui naxee mu se toma.

15 Alatala tōōromixi ratangama wōyēn xōrōxōē
ma,

naxan kelima yanfantee dē kui.

A e ratangama sēnbēma xa fe jaaxi ma.

16 Xaxili tide luma nē tōōromixi bē.

Tinxintare dē balanma nē.

17 Nēlexinyi na adama bē Ala naxan xuruma.

Wo naxa tondi Ala Sēnbē Kanyi xa xurui ra,

18 barima a fi naxan sama mixi ma,

a na fan dandanma,

a fe xōnē naxan naminima, a na rayalanma.

19 A mu tondima i ratangade tōōrē ma,

a i rakisima tōōrē birin kui.

20 Kaame na sin bōxi ma, a i ratangama nē faxē
ma,

gere na mini, a i ratangama santidēgēma ma.

21 A i ratangama nē wōyēn jaaxi ma,

a i ba gbaloe kui.

22 I mu gaaxuma kaame ya ra,

i mu sērenma sube xaapē ya ra,

23 barima saate luma nē i nun duniya kui isee
tagi,

gēmēe nun subee mu i tōōrōma sōnōn.

24 Bōjēsa luma nē i xōnyi,

muypē yo mu tima i xa gōōrē.

25 I xa die wuyama nē,

i bōnsōē gboma nē alō burunyi sēxē.

26 I mu gaburi lima, i xa simaya mu kamalixi,

alō maale fan to mu xabama a xaba temui mu a
lixi.

27 Muxu bara yi nōndi kolon,

i fan xa a ramē, i xa a fahaamu.»

6

Ayuba xa masenyi singe

«N ma tɔɔre gbo n ma fe ɲaaxie be.»

¹ Ayuba naxa a yaabi,

² «Xa n ma tɔɔre sa maniyama nu,
xa a sa sama sikeeli ma nu,

³ a binye dangima ne baa meyenya ra.

Na nan a toxi yusi yo mu na n ma woyenyie ma.

⁴ Ala Senbe Kanyi xa tanbe bara n soxo,
na xone bara te n xaxili ra.

Ala na n gerefe a ɲaaxi ra.

⁵ Nooge fanxi dennaxe, sofale wama menni?

Ninge wa xui meema a xa donse ya i?

⁶ Bande donma foxe xanbi?

Tɔxele pintare ɲoxun?

⁷ N mu nu wama naxan xon,

na bara findi n baloe ra hali na fa kanaxi.

⁸ Ala xa n ma dube suxu n be,

a xa n waxonfe rakamali.

⁹ Ala xa n xun nakana, a xa n faxa.

¹⁰ Na kui, n madundui sotoma ne, hali n to yi

tɔɔre birin kolonxi,

n seewa n to mu gbilen Ala Seniyentoe xa

yaamari foxo ra.

¹¹ N nan n xaxili tima senbe mundun na fa?

N ma diɲe munse fanma n ma sonon?

¹² N senbe gbo alo fanye?

N fate xorocho alo wure?

¹³ Nde noma n malide?

Senbe mundun luxi n ma?»

¹⁴ «Tɔɔromixi hayi na a dugutege xa mali ma,
hali na mu sa gaaxuma Ala Senbe Kanyi ya ra.

- 15 N ngaxakerenyie bara n yanfa,
alo xure naxan xɔrima.
- 16 Nɛmɛ tɛmɛi, ye banbaran yɛ, a radunda,
17 kɔnɔ sogofure ra, ye birin xɔri.
- 18 Biyaasilae kira bama a ma ye fenfe ra,
e fa lɔɛ gbengberen yire.
- 19 Tema Biyaasilae e xun tima ye yire ra.
Seebakae fan e xaxili tima na xure ra,
20 kɔnɔ e na mɛnni li, e xure xɔrixixi nan toma.
Na kui limaniya bama nɛ e yi ra.
- 21 Wo luxi na ki nɛ n bɛ.
Wo bara gaaxu n ma tɔɔrɛ ya ra.
- 22 N xoro nu, n nu wo makula nɛ,
wo xa n xun sara wo xa naafuli nde ra?
- 23 N wo makula nɛ,
wo xa n xun sara n yaxui gbeeli nde ma?
- 24 Wo n xaran.
Wo n ma tantanyi masen n bɛ,
alako n xa n sabari.
- 25 Nɔndi tan mu mixi yo tɔɔrɔma.
Kɔnɔ wo xa masenyie tan fala xun?
- 26 Wo bara kiiti sa,
wo mu wo tuli matixi tɔɔrɔmixi tan xa wɔyenyi
ra.
- 27 Wo fata kiiti jaaxi sade kiridie ma.
Wo mu yanfanteya ba wo boore yetɛ yati ra.
- 28 Kɔsi fa yandi, wo wo ya ti n na.
N mu wule falama wo bɛ.
- 29 Wo xa kiiti tinxinxi sa,
alako n xili fanyi naxa kana.
- 30 Wo fe fale jaaxi mɛma n na?
N mu fata fe fanyi nun fe jaaxi tagi rasade?»

7

*Ayuba xa masenyi singe de idoxoe**«A a mawafe Ala be»*

- ¹ «Mixi xa fe mu luxi xe dunija ma alo soori?
A xa dunijeigiri mu luxi xe alo walike?»
- ² Konyi gbatama koe xa so,
walike gbatama a sare ra.
- ³ N tan fan, n ke bara findi toore ra,
n ma wali sare bara findi xone ra.
- ⁴ N ne n sama, n lu ra a mane, «N kelima temui
mundun?»
Xixoli mu n tan be,
toore nan tun a ra koe birin kui.
- ⁵ Kuli dinfe n fate ra,
n kiri na borofe, yalee tife a ma.
- ⁶ N ma simaya xulun maboe xa maboe wuri be.
- ⁷ Ala, i xa ratu a ma n ma simaya jengi nan tun
a ra,
n yae mu fe fanyi toma kore.
- ⁸ Ya naxan tixi n na,
na mu n toma sonon,
a gbe mu luxi n xa loe i ma.
- ⁹ Kunda na te, a man loe.
Adamadi fan na siga aligiyama, a mu gbilenma
fa ra.
- ¹⁰ A mu gbilenma a xonyi sonon,
a xa foxoe mu ratuma a xa fe ma sonon.
- ¹¹ Na nan a toxi n mu n de suxuma,
n nan n ma toore ifalama ne,
n nan n mawa n ma xoroxoe kui.
- ¹² N findixi i be baa nan na,
xa na mu a ra, daalise xun solofere kanyi,
i to fa biraxi n ma fe foxo ra yi mooli ra?

- 13 N na a fala, «N xa n sa, n xa xi, alako n xa n ma tóore mayanfa,»
- 14 i n magaaxu xiye nun laamatunyi jaaxie ra.
- 15 Faxε nan tun xoli fa n ma to, dangi yi xorie ra naxee luxi n be yi ki.
- 16 N ma simaya bara ranaaxu n ma, n mu wama bufe duniɲa ma sɔnɔn. N beɲin, n nii tide mu na sɔnɔn.
- 17 Munse na adama ra naxan a niyama i xa i jɔxɔ sa a xɔn ma,
- 18 i nu a mato temui birin?
- 19 I i yae bama n na temui mundun? I n luma n yetε ra mun lɔxɔε?
- 20 Xa n bara yunubi raba i ra, na fala n be, i tan naxan adamadi matoma. N tan yegetixi i yi ra munfe ra matoe ra?
- 21 Munfe ra i mu diɲε n ma fe kobi ma? Munfe ra i mu n ma yunubi xafari? A gbe mu luxi n xa findi bende ra. Na temui i mu n toma sɔnɔn.»

8

Bilidada Suuxaka xa masenyi singe

«Haake mu sigama Aligiyama.»

- 1 Bilidada Suuxaka naxa a masen,
- 2 «I yi woyenyi mooli falama han temui mundun? I xa woyenyi luxi ne alo foye.
- 3 Ala noma nɔndi mafindide wule ra? Ala Senbe Kanyi noma tinxinyi ifude?
- 4 Xa i xa die yunubi nan nabaxi a ra, a e naxankataxi na nan ma.
- 5 Xa i tan Ala fenma,

xa i Ala Senbe Kanyi makulama,
 6 xa yunubi mu na i ma, xa i tinxin,
 Ala a jengi sama ne i xon ma,
 a i rasabati i xa tinxinyi kui.

7 I harige donxoe fama dangide na singe ra.»

8 «Fahaamui fen won babae ra,
 i xa xaxili soto nee benbae fan na.

9 Won tan mu buxi duniya ma,
 xaxili xonkuye mu na won be.

10 E mu fahaamui fima xe i ma?
 E e xaxili xa masenyie tima i be yi ki:

11 Wofiri bulama xare ma?
 Xure i baare findima a ra ye mu dennaxe?

12 Hali a na a bili ma, a mu xabaxi,
 a lisima mafuren dangi pooge birin na.

13 Na nan fama rabade mixie ra, naxee neemuma
 Ala ma.

Tinxintare xaxili tide jonma na ki ne.

14 A xaxili tide bara kana, alo mixi naxan a
 kilonma sayele tee ra.

15 A na a kilon na ra, a kanama ne, a kanyi bira.

16 A luma alo sansi, ye naxan kui rafexi,
 a a salonyi iyan soge linlinyi ya ma laakoe xun
 ma,

17 a a sankee soti geme malanxi longori ra.

18 Xa i na sansi tala naa, a lisima ne,

19 a mu fanma menni sonon.

Sansi gbete man fa bula a nu na dennaxe.

20 Ala mu tinxintoe rawolema, a mu tinxintare
 senbe soma.

21 A gbe mu luxi a xa i rassewa,
 i xa matoxoe fale ra i fama naxan tide.

22 I xɔnmixie fama lude yaagi kui, e xɔnyie fa bira.»

9

Ayuba xa masenyi firin nde

«Ala xa kiiti xɔɔxɔ»

1 Ayuba naxa a yaabi,

2 «N na birin kolonxi nɔndi ra.

Ala nɔma nɔndi fide adama ma di?

3 Xa Ala na kiiti safe,

adama tan mu nɔma a de tongode a kanke ra.

4 A tan nan gbe na lonni nun senbe ra, nde nɔma tide a kanke?

5 Ala nɔma geyae talade e tide,

a e mafindi a xa xɔne kui.

6 A nɔma bɔxi bunyi raserende, a a bɔɔ a ra.

7 A nɔma soge nun tunbuie ifɔɔɔde.

8 A tan nan koore itala,

a a nɛɛ baa mɔɔɔnyie fari.

9 A tan nan tunbui birin sa,

kankan na a yire.

10 A bara fe xungbee raba

won mu nɔma naxee fahaamude.

A xa kaabanakoe mu nɔma kɔntide.

11 A nɔma dangide n seeti ma, n mu a to.

A lɔɛ, n mu nɔ a tode.

12 Nde nɔma a xa se tongoxi ragbilende?

Nde nɔma a falade a be, «I na munse rabafe?»

13 Ala mu gbilenma a xa xɔne fɔxɔ ra.

Yɛɛ igboe xaxili tide birin birama a ya i.

14 N tan, n a yaabima di?

N wɔyɛn mɔɔli mundun falama a be?

15 Hali nɔndi sa na n be, n mu nɔma tide a kanke.

N ma kiitisa madijɛfe nan tun luma n yi.

¹⁶ Xa n sa a xili, a naxa n yaabi,
n mu lama a ra a bara a tuli mati n na,

¹⁷ barima a bara n tɔɔɔ a gbe ra,
a bara n jaxankata na ki tun.

¹⁸ A mu n luma n xa malabu,
a bara n ma xɔnɛ xun masa a jaaxi ra

¹⁹ N mu nɔma a ra, barima a sɛnbɛ gbo n bɛ.

Muxu nun Ala mu nɔma makiitide,
barima kiitisa mu na muxu tagi.

²⁰ Hali n sa tinxin nu, n dɛ mu nɔndi fima n ma.
Hali yunubi mu na n ma nu,
n dɛ kiiti rakanama nɛ n na.

²¹ Yunubi na n ma? N mu a kolon
N nimisaxi n ma dunijɛigiri nan tun na.

²² N tan bɛ, a birin keren,
barima Ala tinxintɔɛ nun tinxintare birin
jaxankatama.

²³ Gbaloe na tinxintɔɛ li,

Ala mu na tɔɔɛ toma.

²⁴ Tinxintare na bɔxi nde soto tinxintareya kui,
Ala a niyama kiitisaɛ xa tin na ra.

Xa Ala mu a ra, nde a ra fa?

²⁵ N ma simaya xulun gila bɛ,
A jɔnma beenun n xa hɛɛri soto.

²⁶ N ma simaya dangima alɔ kunkui,
alɔ sɛgɛ naxan goroma tɔxeyɔɛ ma.

²⁷ N na a fala,

⟨N xa nɛɛmu n ma mawa ma,
n xa ba sunnunxi, n xa n sɛnbɛ so,⟩

²⁸ n ma tɔɔɛ nan birin luma n magaaxu ra.

N a kolon i mu nɔndi fima n ma.

²⁹ N to bara yunubi soto,
n nɔndi fenma n yetɛ bɛ munfe ra?

³⁰ Hali n sa n maxa ne ye tinsexi ra,
 hali n sa n belexee maxa xosi ba se ra,
³¹ i n nagoroma ne boora,
 n xa rapaaxu n ma dugie ma.
³² Ala mu luxi alo adamadi,
 n noma naxan xilide kiiti ma,
 alako n xa n gbe fala,
 kiitisa xa kiiti sa muxu tagi.
³³ Kiitisa yo mu na
 naxan noma kiiti sade n nun Ala tagi.
³⁴ Ala xa a xa wuri bonbo ti se ba n xun ma,
 a xa a xa fe magaaxuxi ba n yi ra,
³⁵ alako n xa no woyende a ra gaaxutareja kui.
 Konon n ma fe to mu na ki xe, n xa lu n keren.»

10

Ayuba xa masenyi firin nde de idoxe

«Ayuba maxorinyi tife Ala ma»

¹ «N ma dunipeigiri bara rapaaxu n nii ma.
 Na kui n xa n gbe fala.
 Xone naxan na n furi kui, n xa na makenen.
² N bara a fala Ala be, I naxa n suxu.
 I xa n nakolon i n suxuxi fe naxan ma.
³ N toorofe rafaan i ma,
 n tan naxan findixi i xa daalise ra?
 Tinxintare waxonfe rafaan i ma?
⁴ I fe to ki mu makuya adamadi fe to ki ra?
⁵ I xa simaya maniya adamadi gbe ra?
⁶ I n toorofe munfe ra?
 I na n ma yunubie fenfe munfe ra?
⁷ I jan n ma tinxinyi kolon,
 i jan a kolon mixi yo mu n natangama i belexe
 i.

8 I tan nan n daaxi, i tan nan n sɔntɔma.

9 I xa ratu a ma a i n daaxi bɛndɛ nan na.
I man wama n nagbilenfe menni nɛ?

10 I bara n yailan alɔ mixi
naxan xijɛ yailanma donse fanyi ra.

11 I bara n fate birin yailan,
kiri, sube, xɔri, nun fase.

12 I bara n ma simaya xɔn kuya, i bara hinne n
na,
i bara i jɛngi sa n nii xɔn ma.»

13 «Kɔnɔ yakɔsi n bara a kolon
naxan nu na i xaxili ma n ma fe ra.

14 I bara wa n ma yunubi tofe,
alako i xa tondi dijɛde n ma.

15 Xa yunubi na n ma, jaxankate na n bɛ.
Xa yunubi mu na n ma, n na yaagi kui,
n mu nɔma n xunyi yati rakelide.

16 Xa n sa n xunyi rakeli,
i n bɔnbɔma i sɛnbɛ magaaxuxi ra,
alɔ yetɛ sɛnbɛma a rabama ki naxɛ.

17 I xa xɔnɛ na xun masafe n ma fe ra,
i xa jaxankate bara gbo yɛ.

18 I n naminixi n nga tɛɛgɛ i munfe ra?

Xa n sa faxa naa nɛ nu, mixi yo mu nu n toma,

19 n mu baloma nu, n nu tongoma nɛ n nga tɛɛgɛ,
n nagoro gaburi kui keren na.

20 Naxan luxi n ma simaya ra, a mu gbo sɔnɔn.

Yandi, i xa gbilen n fɔxɔ ra fa,
sɛɛwɛ dondoronti xa lu n bɛ

21 beenu n xa siga aligiyama, dimi na dɛnnaxɛ.

N mu gbilenma dunɔpa ma sɔnɔn.

22 Dimi xungbe na aligiyama.

Adama xaxili ifuma naa.
Menni naiyalanyi yati nan findima dimi ra.»

11

Sofara xa masenyi singe

«*Ayuba, i xa tuubi Ala ma*»

- ¹ Sofara Naamaka naxa a fala,
² «A mu lan mixi xa i xa yi masenyi gbegebe yaabi?
 Masenyi ratofanxi mu nɔndi fima masenyi ma.
³ I ɲɔxɔ a ma a mixi dunduma i xa wɔyenyie ma,
 i xa yo Ala ma, mixi yo mu i rayaagi?
⁴ I naxe, «Sese mu luxi n ma lɔnni ra,
 n bara seniyen Ala ya i.»
⁵ Xa Ala sa wɔyen i be nu,
⁶ a a xa lɔnni gundo masenma ne i be,
 naxan dangima adamadi xa fe to ki ra.
⁷ I nɔma Ala xa tilinyi kolonde?
 I nɔma Ala Senbe Kanyi xaxili birin fahaamude?
⁸ Na lɔnni ite koore xa maite be, a tilin aligiyama
 be.
 I nɔma sode na kui?
⁹ A kuya bɔxi be,
 a xa gboe dangi baa ra.
¹⁰ Xa Ala sa mixi suxu, a fa a makiiti,
 nɔndi luma na kanyi be?
¹¹ Ala mixi ɲaaxie kolonma,
 a tinxintaree toma.
¹² Xaxilitare mu nɔma findide lɔnnila ra,
 alɔ sofale fan to mu nɔma findide adamadi ra.
¹³ Xa i tan i yete ragbilen Ala ma,
 xa i i belexe itala a be,
¹⁴ xa i gbilen tinxintareya fɔxɔ ra,
 xa i a matanga i xa denbaya kui,

15 na kui i xunnakeli sɔtɔma nɛ,
i senbɛ sɔtɔ, i limaniya a fanyi ra.

16 Na tɛmɔi i nɛɛmuma nɛ i xa tɔɔrɛ ma,
alɔ xure naxan bara dangi a rakuya.

17 I xa duniɲɛigiri yanbama nɛ alɔ soɲe,
i xa dimi bama nɛ,
a lu alɔ kuye na iba.

18 I bɔɲɛ a raxarama nɛ, xaxili tide lu i bɛ,
fe ɲaaxi a makuyama nɛ i ra, i xi xɔli fanyi raba.

19 I na i sa, mixi yo mu i xa xi xɔli kanama i ma.
Mixie fama nɛ i xa hinne e ra.

20 Kɔnɔ tinxintaree xa fe xun nakanama nɛ,
e mu kisima, faxɛ nan e mamɛxi.»

12

Ayuba xa masenyi saxan nde

«Daalise birin na Ala xɔnyɛ i.»

1 Ayuba naxa a yaabi,

2 «Duniɲa xui nan na wo kɔn na.

A luxi nɛ yi ki alɔ lɔnni birin na wo tan gbansan
yi ra.

3 Kɔnɔ n tan fan, xaxili na n bɛ alɔ wo tan.

Wo mu fisa n bɛ de.

Wo naxan falaxi, nde mu nɔma na kolonde?

4 N na Ala maxandi,

alako n xa yaabi nde sɔtɔ a ra,

tinxintɔɛ findi a booree bɛ mayele se ra.

5 Mixie naxee mu na tɔɔrɛ kui, e yoma tɔɔrɔmixi
xa tɔɔrɛ ma.

E a falama e nun na tɔɔrɛ nan lan.

6 Kɔntɔfili yo mu na muɲɛtie xɔnyɛ.

Kuye batuie Ala xili maberema, kɔnɔ e bɔɲɛ saxi.

7 Maxɔrinyi ti subee ma wula i, e xa i ralɔnni.

Xɔnie fan xa na masen i be.

⁸ Bɔxi mato, na fan xa findi lonni ra i be.

Yexee maxorin baa ma, nee fan xa na masen i be.

⁹ E birin a kolon Alatala foxi nan na ki.

¹⁰ Daalise birin nii na a xonye i, adamadi birin pengi fatanxi a tan nan na.

¹¹ Adama xa a joxo sa yi masenyie xon ma, alo a de a joxo sama donse xon ma ki naxe.

¹² Lonni na forie yi ra, simaya xonkuye nan xaxili fima mixi ma.

¹³ Lonni nun senbe na Ala nan yi ra, marasi nun xaxili fanyi na a tan nan be.

¹⁴ Xa Ala se kana, a mu noma rafalade sonon. Xa a tan nan mixi balanxi, na kanyi mu minima.

¹⁵ Xa Ala kankan tune ma, se birin xarama ne. Xa a a bejin, a banbaran ye bɔxi ma.

¹⁶ Senbe nun nondi na a tan nan yi ra. Mixi naxan madaxuxi nun mixi madaxui, e birin a gbe.

¹⁷ A noma marasimae suxude, a noma kiitiseae xaxili ifude.

¹⁸ Mange yolonxonyi naxan saxi mixie ma, Ala na bama ne e ma, a a sa mange tan ma.

¹⁹ Ala serexedubee xaninma konyiya kui, a mangasanyi rabira.

²⁰ A masenyi bama marasimae yi, a forie xa lonni mafindima.

²¹ A kuntigie rayaagima, a senbemaie igoroma.

²² A gundoe makenema, a dimi findi naiyalanyi ra.

²³ A pamanee xun nakelima, a man e xun nakana.

A e rasiga, a man e rafa.

24 A xaxili bama jamanɛɛ mangɛɛ yi ra,
a e ralɔɛ gbengberenyi ma.

25 E luma alɔ dɔnxuie naxee mu naiyalanyi toma,
e luma alɔ siisilae kira ifuma naxee ma.»

13

Ayuba xa masenyi saxan nde de idɔxɔɛ

«Daalise birin na Ala xɔnyɛ i»

1 «Iyo, n ya bara na birin to, n tuli bara na mɛ.

2 Wo naxan kolon, n tan fan na kolon. Wo mu
fisa n bɛ.

3 N tan wama nɛ gbansan,
n xa wɔyɛn Ala Senbɛ Kanyi ra,
n wama n yetɛ nan xun mafalafe a bɛ.

4 Wo tan bara n tɔɔjɛgɛ.
Wo mu faxi seri yo ra n bɛ.

5 Xa wo wo sabarixi nɛ nu, na nan fisa.
Na nu nɔma findide nɛ lɔnni ra.

6 Wo xa wo tuli mati n ma masenyi ra,
wo xa n xunmafala wɔyɛnyie ramɛ.

7 Wo tan wama wɔyɛn tinxintaree nan falafe Ala
xili ra?

Wo wama wule nan falafe wo Marigi xili ra?

8 Wo wama Ala malife nɛ?

Wo wama Ala nan xun mafalafe?

9 Wo munse rabama xa a sa wo sondonyie mato?
Wo nɔma Ala madaxude alɔ wo mixi madaxuma
ki naxɛ?

10 N a kolon, a wo rakɔrɔsima nɛ xa wo tantanma
wo xa gundoe kui.

11 Wo mu gaaxuma a senbɛ ya ra?

Wo mu gaaxuma a xa xɔnɛ ya ra?

12 Wo xa masenyie luma alɔ tɛ xube,

wo makanta see senbe mu na.

¹³ Wo wo sabari, wo a lu n xa woyen.

Fe naxan n lima, na n lima ne.

¹⁴ N suusaxi n yete raminide kene ma munfe ra,
hali na to noma findide ne faxe ra n be?

¹⁵ Hali Ala n faxes,

n nan n xaxili tima a tan nan na.

N nan n yete xun mafalama a tan nan ya i.

¹⁶ Na yati noma findide kisi ra n be,

barima tinxintare mu suusama tide a ya i.

¹⁷ Wo n ma masenyie rame,

wo wo tuli mati e ra.»

¹⁸ «Wo a lu n xa n gbe fala,

n a kolon nondi luma ne n be.

¹⁹ Nde noma n ma yunubi masende n be?

Xa na raba, n dunduma ne, n tin faxafe ra.»

²⁰ «Ala, fe firin gbansan naba n be,

alako n naxa noxun i ma sonon.

²¹ I xonye ba n ma,

i man xa ba n magaaxufe.

²² Na temui n xili fa, n i yaabima ne,

xa na mu a ra n noma ne woyende, i n yaabi.

²³ N ma yunubi nun n ma fe jaaxi xasabi lanxi
munse ma?

N ma yunubi nun n ma fe jaaxi masen n be.

²⁴ I mæxi n na munfe ra?

I n findixi i yaxui ra munfe ra?

²⁵ I wama senbe xuri kanyi nan naserenfe?

I wama birafe mixi xurudi nan foxo ra?

²⁶ I bara n jaxankata a jaaxi ra

n ma yunubie xa fe ra n naxee rabaxi n fonike
temui ra.

²⁷ I yɔlɔnxɔnyi nan saxi n sanyie ma,
alako i xa n jɛrɛ ki birin kolon,
i xa naaninyi sa n ma jɛrɛ ma.

²⁸ N fate na bɔrɔfe nɛ yi ki, alɔ dugi xiyee naxan
xinxi.»

14

Ayuba xa masenyi naani nde

«Adama xa dunɛɛigiri xɔrɔxɔ»

¹ «Adama, gine bari di,
a xa simaya dunke, kɔntɔfili gbo a ma.

² A luxi nɛ alɔ fuge naxan minima, a fa xaba.
A luxi nɛ alɔ niini naxan mu buma.

³ I wama n maniyafe na nan na, i xa n makiiti?

⁴ Nde nɔma seniyenyi raminide seniyentareja
kui?

Mixi yo!

⁵ Xa i tan nan mixi xa simaya kɔnti ragirixi,
xa i tan nan nate tongoxi a xa simaya kɔnti dande
ma,

⁶ i xa gbilen a fɔxɔ ra,
alako a xa a malabu alɔ walike a malabuma ki
naxe wali rapɔnyi.»

⁷ «Xa wuri bili na a ra nu,
a na xaba, a xuntunyi man gbilenma nɛ jingi ra,
a salonyie man fan.

⁸ Xa a sanke sa bu bɔxi bun ma,
a xuntunyi tan naxa faxa bende kui,

⁹ tune birɛ, a man nɔma findide a ra alɔ a singe.

¹⁰ Kɔnɔ adamadi tan,
xa a faxa, a senbe birin jɔnma nɛ,
a mu baloxi sɔnɔn.

11 Baa nun xure noma xoride,
 12 kono adamadi laaxiraxi mu kelima,
 fo koore xa non, a fa xunu.

13 A xoli n ma i xa n noxun aligiyama,
 han i xa xone dangima temui naxe, i fa ratu n
 ma.

14 Kono Adama na faxa, a man gbilenma balo ra?
 N mame tima ne n ma wali kui,
 han n noxoe fa temui.

15 I na n xili, n fama i xa xili ratinde,
 barima i wama ne i xa daali xon.

16 Yakosi i n sanyi tongo ki birin igbema.

I mu n ma yunubie toma.

17 N ma fe naaxie noxun beki kui, n ma yunubie
 xafari!»

18 «Kono geya birama a yensen ye,
 fanye tala a yire,

19 ye kira raboo gemee xon ma,
 a boxi bende xanin a xun.

I fan adamadi xaxili tide rabama na ki ne.

20 I noma adama ra, a fa faxa.

I na ge a tooode, i a xanin aligiyama.

21 Xa a xa die binye sotoma, a mu na kolon.

Xa binye bama e ma, a mu na toma.

22 Adama xa tooe gbo dunina bende funi fari,
 a boje luma sunnunyi kui.»

15

Elifasi Temanka xa masenyi firin nde

«Ayuba xa woyenyi mu fan»

¹ Elifasi Temanka naxa a fala,

2 «Lɔnnila xa yaabi nɔma maniyade foye ra?
A yete igboma na nan na?

3 A nɔma a xun mafalade wɔyenyi fufafu ra?
A nɔma masenyi falade naxan tide mu na?

4 I na binye bafe Ala ma,
i na limaniya bafe mixie yi ra Ala batufe ra.

5 I xa fe jaaxi nan a niyafe i xa wɔyen na ki.
I wama mixie madaxufe i de ra.

6 I de yati nan findixi seede ra i xa fe jaaxie ma.
N tan mu a ra.»

7 «Adama singe i tan nan na?
I singe daa geyae be?

8 I Ala xa gundo rame ne,
alako i xa lonni soto i yete kan be?

9 I munse kolon muxu tan mu naxan kolon?
I fahaamui mundun sotoxi muxu tan mu naxan
sotoxi?

10 Forie na muxu ya ma naxee fori i baba be.

11 I mu limaniya soto Ala xa masenyie kui,
muxu naxee fala i be marafanyi ra?»

12 «I boje texi munfe ra, han i ya bara gbeeli a i,
13 i de nu fa wɔyenyie fala xone kui Ala be?

14 Adamadi seniyen? Gine bari di tinxin?

15 Xa Ala mu lama a xa seniyentose ra,
xa koore yati mu seniyen Ala ya i,

16 adamadi go, naxan bara kana,
naxan fe jaaxi rabama temui birin?»

17 «I tuli mati n na, n xa na tagi raba i be.
N fe naxan toxi,
n xa na fala i be,

- 18 lonnilae naxan masenxi, e naxan soto e babae
ra e mu a noxun.
- 19 Ala boxi fixi e tan nan ma, xone gbete yo mu
nu na sinden.
- 20 Mixi naaxi tooroma ne a xa simaya birin kui,
konti saxi a xa simaya ma.
- 21 A halaki fe mema, mujetie baganma a ma, e a
xa bopesa kana.
- 22 A a kolon a mu kisima, santidegema na a
mamefe.
- 23 A a lintanma balo fende, a a kolon a mu
ratangama dimi ma.
- 24 Toore nun kontofili bara a magaaxu,
e gere tima alo mange nun a xa soorie,
- 25 barima a bara a yete igbo Ala ma,
a bara suusa Ala Senbe Kanyi ra.
- 26 A bara suusa Ala gerede a xa wure lefae bun
ma.
- 27 A bara xungbo han a furi xale bara doxo,
- 28 kono a fama sabatide taa kanaxie nan kui,
naxee na birafe, mixie mu na dennaxe.
- 29 A xa naafuli nonma ne,
a xa bannaya kana.
- Barake mu luma a xa se sotoe ma sonon.
- 30 A mu noma kelide dimi kui.
A bonsoe fama gande,
a soto Ala kere foye ra.»
- 31 «Xa a xaxili tima fe fufafu ra, a fe fufafu nan
sotoma.
- 32 Beenun a xa simaya xa kamali,
a fama paxankate sotoe.
- 33 A luma alo sansi bogi naxee bama e xinde ra,
alo sansi fuge naxee birama.

³⁴ Tinxintare xa denbaya mu gboma,
 mixi naxee kɔbiri rasuxuma tinxintareya kui,
 e xa banxie ganma nɛ tɛ ra.
³⁵ Fe jaaxi maɲɔxunfe findima tɔɔrɛ nan na.
 Na maɲɔxunyi fama a kanyi yanfade.»

16

Ayuba xa masenyi suuli nde

«Ayuba xa seede na koore ma»

¹ Ayuba naxa a yaabi,
² «N bara wo xa masenyi maniyɛ gbege mɛ.
 Wo mu fata mixi madundude.
³ Wo xa masenyie maniya foye ra.
 E ɲɔnma temui mundun?
 N ma yaabie bara wo raxɔnɔ?
⁴ Xa wo tan nan nu na tɔɔrɔfe,
 n tan fan nu nɔma wɔyɛnde nɛ alɔ wo tan,
 n wo tɔɔrɛge, n yo wo ma.
⁵ Kɔnɔ n tan mu nu na rabama,
 n wo senbɛ soma n ma wɔyɛnyie nan na nu, n
 dɛ wo ralimaniya.»

⁶ «N ma wɔyɛnyi mu n ma tɔɔrɛ bama,
 n ma sabari fan mu a makuyama n na.
⁷ Yakɔsi fa, n bara tagan.
 Ala, i bara n ma denbaya birin halaki.
⁸ I bara n fate birin ba n ma,
 na bara findi seede ra n xili ma.
⁹ Ala xa xɔnɛ bara dutun n ma,
 a bara n tɔɔrɔ a jaaxi ra,
 alɔ n yaxui nɔma a rabade ki naxɛ.
¹⁰ N yaxuie fe jaaxi falama n ma fe ra,
 e n nayaagima, e n bɔnbɔma.

E birin e malanma n xili ma.

¹¹ Ala mu n natanga fonike karinxie ma,
a n so mixi jaaxie yi ra.

¹² N nu bɔɔɛsa nan kui,
kɔnɔ a naxa n suxu,
a n imaxa, a n xun nakana.

N bara lu alɔ se a luma naxan bɔnbɔ ra.

¹³ A xa tanbɛɛ n nabilinxi yire birin,
e bara n bɔɔɛ sɔxɔ kinikinitareɔa kui,
e n furingɛɛ ramini kɛnɛ ma.

¹⁴ A n gerema alɔ geresoe xaapɛ.

¹⁵ N bara sunnun donma ragoro n fate ma,
n bara n xun sin bɔxi ma.

¹⁶ Wa bara n yae gbeeli,
saya bara makɔrɛ n na.

¹⁷ Kɔnɔ n mu fe jaaxi yo rabaxi.

N nu Ala maxandima seniyɛnyi nan kui.

¹⁸ Bɛndɛ, i naxa dusu n wuli xun na,
a lu n wa xui xa makenɛn yire birin.»

¹⁹ «Kelifɛ yakɔsi ma fa, n ma seede na koore ma,
n xunmafalama na yire itexi.

²⁰ N booree na yofɛ n ma,
kɔnɔ n nan n mawama Ala nan bɛ.

²¹ N seede xa n xun mafala Ala xɔn ma,
alɔ mixi a boore xun mafalama ki naxɛ,

²² a xa n xun mafala barima a gbe mu luxi n xa
siga,

n mu gbilenma sigɛ naxan kui.»

17

Ayuba xa masɛnyi suuli ndɛ dɛ idɔxɔɛ

«N xaxili tixi gaburi nan na»

- ¹ «N na n nii magagafe,
a gbe mu luxi n ma simaya ra, gaburi a de rabixi
n ya ra.
- ² Mixie na yofe n ma, n mu noma xide.
- ³ Ala, yandi, taani n be,
mixi gbete yo mu tinma na rabade,
- ⁴ barima i bara n booree xaxili balan.
I naxa a lu e xa no n na.
- ⁵ E luma alo xeme naxan donse fima mixi gbete
ma,
a xa di kaamexi ya xori.
- ⁶ Mixi birin n mayelema,
e e de ye boxunma n yatagi.
- ⁷ N ya mu fa sese toma maraaxui xa fe ra,
n fate birin bara ba n ma.
- ⁸ Tinxintoe kaabama n ma,
e fa xono tinxintaree ma.
- ⁹ Tinxintoe luma a xa kira xon,
seniyentoe senbe xun masama.
- ¹⁰ Wo tan birin noma fade,
kono n mu laxi a ra xa n lonnila keren toma wo
ya ma.
- ¹¹ N ma simaya konti bara jon,
n mu gexi n ma walie ra,
n waxonfe mu sooneyaxi n be.
- ¹² Yi tinxintaree fe mafindima,
a falafe ra a dimi nan na naiyalanyi ra.
E naxe a naiyalanyi bara makore,
kono e na falama dimi nan kui.
- ¹³ N xaxili tixi aligiyama nan na fa,
n xa sa bele dimi kui,
- ¹⁴ gaburi xa findi n baba ra,
kuli xa findi nga nun n maagine ra.
- ¹⁵ N xaxili tixi munse ra sonon?

N xaxili tide yo mu na fa.

¹⁶ N xaxili tide na aligiyama nan na,
n goroma dennaxe bendε xɔɔra.»

18

Bilidada Suuxaka xa masenyi firin nde

«*Mixi jaaxie xa xunnakanε*»

¹ Bilidada Suuxaka naxa a fala,

² «Wo yi masenyi mɔɔli danma temui mundun?

Wo xa xaxili sɔto alako won xa wɔyεn a fanyi ra.

³ Wo muxu maɔɔxunxi subee ra munfe ra?

Munfe ra muxu findixi wo bε xaxilitare ra?

⁴ Ayuba, i tan naxan xɔnɔxi, duniɔa xa dan i xa
fe ra?

Geya xa tala i bε a tide?»

⁵ «N xa a fala wo bε,

mixi jaaxi xa fe ɔnma nε,

alo tε xubenma ki naxe, a ba naiyalanyi raminife.

⁶ A xa denbaya xa fe ɔnma nε,

a yetε xa fe danma nε.

⁷ A mu a ɔerema senbe ra sɔnɔn,

a waxɔnfe fama nε a xun nakanade.

⁸ A bara suxu yeε ra,

a mu minima naxan kui sɔnɔn.

⁹ Gantanyi bara a sanyi suxu,

a mu a bama naxan yi sɔnɔn.

¹⁰ Gantanyi luuti nu nɔxunxi bendε bun ma,

gantanyi nu texi sankira xɔn ma.

¹¹ Gaaxui bara a suxu a xa fe birin kui.

¹² Kaame bara a suxu, a bara lu tɔɔrε kui.

¹³ A fate bara ba a ma,

a salonse na bɔrɔfe saya kira xɔn ma.

- 14 A bara keli a xonyi a nu laxi dennaxe ra,
a na sigafe mangε magaaxuxi yire.
- 15 I noma lude a xa banxi kui,
a gbe mu luxi sɔnɔn.
Aligiyama bara findi a xonyi ra.
- 16 A sankee bara xara,
a salonyie bara lisi.
- 17 Dunija mixie bara nεemu a ma,
e mu ratuma a xili ma sɔnɔn.
- 18 A bara keli naiyalanyi kui,
a so dimi kui dunija fari ma.
- 19 Di mu a bε, i fa a i nε mamadi.
A nu sabatixi dennaxe,
bɔnsɔε yo mu a bε menni sɔnɔn.
- 20 Bɔnsɔε naxee sa fama, keli sogetede nun
sogegorode,
nee fama nε kaabade a xa xunnakanε ma, gaaxui
fa e suxu.
- 21 Tinxintare xa marajonyi luma na ki nε,
Ala kolontare xa fe rabama na ki nε.»

19

Ayuba xa masenyi senni nde

«N nakisima na fafe»

- 1 Ayuba naxa a yaabi,
- 2 «Wo fama n tɔɔɔde han temui mundun?
Wo n bɔnε halakima wo xa masenyi ra han temui
mundun?
- 3 A dɔxo fu nan yi ki wo n konbima,
n tɔɔɔfe mu wo yaagima?
- 4 Xa nɔndi na a ra, n na yunubi kui,
awa, na yunubi luma n tan nan ma.
- 5 Xa wo wama a masenfe n bε a wo fisa n bε,

xa wo wama n ma tɔɔɛ findife n ma yunubi ra,

⁶ wo xa a kolon xɔɛ naxan na n ma,
na fatanxi Ala nan na,
a tan nan n suxuxi a xa yeɛ ra.

⁷ Xa n sa gbelegbele n ma xɔɛ xa fe ra,
n mu yaabi yo sɔɔma.

Xa n sa wa kiiti xa sa,
kiiti tinxinxi yo mu sama.

⁸ Ala bara kira ibolon n ya ra,
n mu nɔma dangide,

a bara n ma kira ifɔɔɔ n ma.

⁹ A bara n xun nakana,
a bara binye birin ba n ma.

¹⁰ A bara n ma fe birin nabira.
A bara n xaxili tide tala alo sansi bili talama ki
naxɛ.

¹¹ A bara xɔɔ n ma a jaaxi ra,
n bara findi a yaxui ra.

¹² A xa geresoe bara n nabilin,
e na n gerefe,
n mu nɔma n gide e ma.

¹³ A bara n ngaxakerenyie makuya n na,
n kolonmae bara yensen ye.

¹⁴ N dɔxɔbooree bara n nabɛpin,
n dɛfanbooree bara n nablo.

¹⁵ N ma xɔɔɛ nun n ma konyie,
nee mu n kolon sɔɔn.

¹⁶ N na n ma konyi xili, hali n a mayandi,
a mu n ma xili ratinma.

¹⁷ N dɛ xiri bara rapaaxu n ma gine ma,
n ma fe mu rafan n ngaxakerenyie ma.

¹⁸ Dimɛ yati yoma n ma.

¹⁹ N gundo xiri boore bara n xɔn,
n xanuntenyie bara n yanfa.

20 N fate birin bara ba n ma, n xorie mini kene ma.

Sese mu luxi sonon.

21 N booree, wo kinikini n ma, yandi, wo kinikini n ma,

barima Ala nan n bonboxi.

22 Munfe ra wo n tɔɔroma alo Ala a rabaxi ki naxe?

Wo mu nu wasa sinden?»

23 «Xa n ma woyenyie sebexi buki kui nu,

24 xa e masolixi gema ma wure ra nu,

na temui e buma ne nu abadan.

25 Kono n tan a kolon n nakisima jipe na a ra.

A fama woyenyi donxoe falade dunja ma.

26 N fate na ge borode, n tan yati fama ne Ala tode.

27 N tan nan yati fama a tode n yae ra, a mu mataalima n be.

Na kui n bore seewama ne a fanyi ra.

28 Wo tan naxee maxorinyi tima, «Won a tɔɔrofe munfe ra?»

Wo fama n ma nondi kolonde.

29 Wo xa gaaxu santidegema ya ra,

barima jaxankate wo sotoma ne wo xa fe jaaxie ma.

Na kui wo fama a kolonde a kiitisa nde na.»

20

Sofara xa masenyi firin nde

«Tɔɔre nan na tinxintare ke ra»

¹ Sofara Naamaka naxa a fala,

² «I xa masenyi bara n tɔɔro, fo n xa i yaabi.

³ N bara marakorosi nde me

naxan bara n xaxili ifu.
 N i yaabima n ma lonni ra na nan ma.
 4 I mu a kolon kabi adama naxa daa, a lu duniya
 ma,
 5 mixi jaaxie xa xunnakeli mu buma?
 E xa jɛlexinyi dunke?
 6 Hali a xa fe gbo ye,
 hali a xunyi koore li,
 7 a fama sɔntɔde a lu alɔ se naxan tide mu na,
 a kolonmae nu fa maxɔrinyi ti, <A na minden?>
 8 A dangima nɛ alɔ xiye.
 9 A kolonmae mu a toma sɔnɔn,
 a lɔema nɛ a xa mixie ma.
 10 A xa die setaree kima see ra,
 e baba naxee muɲa.
 E baba xa naafuli gbilenma nɛ na mixie ma.
 11 Senbe naxan nu na a yi ra a fonike ra,
 na birin kanama nɛ, a findi bende ra.
 12 Fe jaaxi na rafan mixi ma,
 a fa na ragata a furi kui,
 13 a mu a beɲin,
 a mu gbilen na fɔxɔ ra,
 14 a xa donse findima pɔsɔne nan na a furi kui.
 15 A naafuli naxan donxi, a fama na bɔxunde.
 Ala yati na bama nɛ a furi kui.
 16 A bɔximase xa xɔne nan besuma,
 biida nan a faxama.
 17 A harige naxan sɔtɔxi,
 naxan bara gbo ye alɔ xure,
 18 a na birin nagbilenma nɛ,
 a mu nɔma na sese donde.
 Na mu findima jɛlexinyi ra a be,
 19 barima a bara se ba tɔɔromixie yi ra.
 A bara e xa banxie ba e yi ra, a mu naxee tixi.

- 20 Wasabali nan to nu a ra a xa mile kui,
a harige keren mu ratangama.
- 21 A to nu se birin maṛoxunxi a yete nan be,
a xa heeri mu buma.
- 22 A ne na a xa fanyi tagi,
tooro sin temui nan na ki a ma.
- 23 A dege temui, Ala fama a tooroḍe a xa xone ra,
na toore fa findi a xa donse ra.
- 24 Xa geresose lanmadi mu a tooro,
geresose xungbe nan nawalima a xili ma.
- 25 Hali a tanbe tala e a soxoxi naxan na,
fe magaaxuxi gbete fama ne a lide.
- 26 A xa naafuli birin luma dimi nan kui,
te fa na birin gan a xonyi.
- 27 Ala a xa yunubi makenen ma,
adamadie na sare ragbilen a ma.
- 28 A xa naafuli birin sigama ne
Ala xa xone loxo.
- 29 Ala na nan fima mixi jaaxi ma ke ra.
Na bara findi Ala janige ra na mixi mooli be.»

21

Ayuba xa masenyi solofere nde

«Munfe ra tinxintaree mu tooroḗma?»

- 1 Ayuba naxa a yaabi,
2 «Wo wo tuli mati n ma masenyi ra.
Wo xa na raba n be.
3 Wo dije n be, n xa woyen.
N na ge, wo fa yo n ma.
4 N nan n xun mawaxi mixi nan xili ma?
Folo yi temui ma, n dijema munfe ra fa?
5 Wo wo ya ti n na, wo xa n fate igbe.
Wo mu kaabaxi xe n fate ma?

6 N nan n maṛoxun a ma,
gaaxui nan n suxuma,
n fate birin nu seren n ma.»

7 «Munfe ra mixi jaaxie buma dunija ma?

Munfe ra e findima xemoxi senbemaē ra?

8 E xa die xun nakelima,
e bōnsōēē fan fe fanyi sōtōma e ya jipe ra.

9 E xa denbayae luma bōnesa kui,
gaaxui yo mu e ma,

Ala fan mu e tōrōma.

10 E xa tuurae senbe gbo,

e tema e xa ninge ginē ma,
nee die barima, e furi mu birama.

11 Na mixi jaaxie xa die fare boronma,

12 e sigi sama maxasee, kōra, nun xule xui ra.

13 E xa simaya kamalima hēeri kui,
e man fa faxa faxe sōneyaxi ra.»

14 «A nun, e nu a falama nē Ala bē e xa simaya
kui,

ɔI makuya muxu ra, muxu mu wama i xa seriye
kolonfe.

15 Muxu Ala Senbe Kanyi rabatuma munfe ra?

A maxandife findima geeni mundun na muxu
bē?»

16 N a kolon e harige mu nu fatanxi e yete xa ra,
n nan n makuyama mixi jaaxie xa marasi ra na
nan ma.

17 Kōnō halaki mixi jaaxie lima temui birin nē?

Ala gbaloe gbegbe ragirima e ma a xa xōnē kui?

18 E xa fe kanama a gbe ra,

alō maale lagi foye

naxan na fanafananma?

- 19 Ala naxankate ragatama e xa die be?
Munfe ra a mu e tan yati naxankatama?
- 20 A lanma e tan yati xa e xa tɔɔre to e ya ra,
e tan yati xa Ala Senbe Kanyi xa xɔne kolon.
- 21 Xa mixi jaaxi ge faxade,
a mu a xa denbaya xa tɔɔre kolonma.
- 22 Adamadi noma lonni nde fide Ala ma,
mangeya birin na
naxan ma yaamari bun ma?
- 23 Mixi nde faxama bojesa kui,
a senbe gbo,
kontɔfili yo mu lu a ma,
- 24 a fate fan, a xorie xɔɔxɔ gben.
- 25 Kɔnɔ mixi gbete tan faxama tɔɔre kui,
a mu heeri yo nemunnemun.
- 26 Na mixi firinyi birin sama bende ne,
kuli fa e don.
- 27 N wo xa maɔxunyie kolon a fanyi ra,
wo wama nɔndi rakanafe n na naxee xafe ra.
- 28 Wo naxe, ‹Kuntigi xa banxi na minden?
Mixi jaaxi xɔnyi na di?›
- 29 Kɔnɔ wo mu maxorinyi tixi biyaasilae ma?
Wo mu wo tuli matixi e xa dentegɛ ra?
- 30 Mixi jaaxi mu gbaloe sɔtɔma gbaloe lɔxɔe,
a ratangama ne na xɔne ma.
- 31 Nde tima a ya i a a makiiti?
Nde a xa wali kobi sare ragbilenma a ma?
- 32 Mixie a xaninma gaburi,
e man fa binye sa a ma menni.
- 33 Gaburi bende mu a tɔɔɔma,
a binye sɔto nama gbegbe ra.
- 34 Na kui, wo n madunduma madundui fuyan na
di?

Madaxui masenyie nan tun na wo xa lonni
masenyie kui.»

22

Elifasi Temanka xa masenyi saxan nde

«Ayuba xa gbilen Ala ma»

¹ Elifasi Temanka naxa a fala,

² «Adama tide na Ala be?

Ade, adama lonnixa noma a yete gbansan nan
malide.

³ I xa tinxinyi findima geeni mundun na Ala
Senbe Kanyi be?

I lufe nondi kui, na Ala malima di?

⁴ Ala na i paxankatafe i xa tinxinyi nan xa fe ra?

A na kiiti naaxi safe i ma na nan ma?

⁵ I xa fe naaxi mu gboxi xe?

I xa yunubie mu wuyaxi xe han a dangi a i?

⁶ I bara see rasuxu seeke ra i ngaxakerenyie yi
ra.

I bara e xa sosee yati ba e ma,
i e mageli ti.

⁷ I mu nu mixi kima ye ra, ye xoli nu naxan ma,
i mu nu kaamete kima donse ra.

⁸ I nu boxi soma senbema nan yi ra,
naa findi yete igboe sabatide ra.

⁹ I nu kaape ginne nun kiridie keru ne e beleke
igeli ra.

¹⁰ Na nan a toxi i rabilinxi gantanyie ra,
fe magaaxuxie i sotoxi.

¹¹ I mu na dimi naaxi tofe?

I mu na ye tofe i madulafe naxan xora?»

¹² «Ala mu na koore ma?

Tunbuie mato, e itexi ki naxe.

¹³ I fa a falama munfe ra,

«Ala munse kolon?

Ala naxan na nuxuie fari ma,
na noma kiiti sade be?

¹⁴ Nuxuie na Ala nun adamae nan tagi.

Ala a jere ma koore ma,
kono a mu noma adamae tode.»

¹⁵ I wama lufe na kira fori nan xon ma,
tinxintaree na dennaxe kabi temui xonnakuye?

¹⁶ E faxa ne e xa simaya konti mu kamali,
alo ye banbaranxi se xaninma ki naxe.

¹⁷ E a fala ne Ala be,

«Gbilen muxu foxo ra.

Ala Senbe Kanyi noma munse rabade muxu be?»

¹⁸ Kono Ala nan harige gbegbe fi e ma.

Na nan a toma n mu n tuli matima mixi jaaxie
xa marasi ra.

¹⁹ Tinxintosee mixi jaaxie xa halaki toma ne,
a findi e be jalexinyi ra.

Mixi fanyie yoma ne e ma, e a fala,

²⁰ «Muxu yaxuie bara sonto,

te bara e xa naafuli gan.»

²¹ Na kui, i tan xa i xa fe yailan i tan nun Ala tagi,
alako i xa bopesa soto, i man xa hɛeri kolon.

²² I xa tin a xa marasi ra,
i xa a xa masenyi masoto i bɔne kui.

²³ Xa i man gbilenma Ala Senbe Kanyi ma,
a fama i xun nakelide.

I xa fe jaaxi makuya i xonyi ra,

²⁴ i xa xema woli xure ma,

na xema naxan kelixi Ofiri boxi ma.

²⁵ Na temui Ala Senbe Kanyi nan findima i harige
ra,

a findi i xa xεεma nun gbeti ɲoxɔε ra.

²⁶ Ala Senβε Kanyi nan fama rafande i ma dangife fe birin na.

I fama i xaxili tide a tan nan na.

²⁷ I na a maxandi, a i xa dubε suxuma nε.

Na temui i xa i gbe laayidi rakamali a mabiri.

²⁸ A i xa natεε sɔɔneyama nε,

a tε yanbama i bε i xa kirae birin xɔn ma.

²⁹ Ala a niyama nε i xa mixi magoroxi rakeli,

barima a luma na mixi mɔɔli mali ra.

³⁰ A nɔma yunubitɔε yati rakiside,

i xa seniyenyi saabui ra.»

23

Ayuba xa masenyi solomasaxan nde

«Ala na minden?»

¹ Ayuba naxa a yaabi,

² «To fan n ma yaxaseri masa xɔrɔxɔ,

a xa kote gbo n xun,

n senβε bara ɲɔn.

³ Xa a sa li n nu nɔma Ala tode nu,

xa a sa li n nu nɔma sigade a xɔnyi nu,

⁴ n nan n xaxili kui ifee birin falama nε a bε nu.

⁵ Na kui n nu nɔma nε a xa yaabi kolonde,

alako n xa fahaamui sɔtɔ na kui.

⁶ A fama a senβε birin naminide n ma kiitife ra?

Ade, a a yae nan tima n na tun.

⁷ Na temui a n ma tinxinyi toma nε,

a fa nɔndi fi n ma.»

⁸ «Kɔnɔ Ala mu toma sogetede,

a mu toma sogedorode.

⁹ N a fenma kɔɔla ma, n a fenma yirefanyi ma,

kɔnɔ a mu toma.

¹⁰ Kɔnɔ a tan n toma a fanyi ra.

A na gɛ n tode, a nɔndi fima n ma.

¹¹ N biraxi nɛ a fɔxɔ ra,
n a xa seriye birin nabatu.

¹² N mu a xa yaamarie bɛpinxi.

A waxɔnfe findixi nɛ n waxɔnfe ra.»

¹³ «Nde nɔma a xa nate tongoxi masarade?

A wama naxan xɔn, a na nan nabama.

¹⁴ A naxan janigexi n ma fe ra,
a fama na nan nagiride n ma.

A fama fe gbɛtɛɛ fan sade na fari.

¹⁵ Na nan a toma n gaaxuma a ya ra.

N na a xa fe maɔɔxun, n mu suusama.

¹⁶ Ala bara limaniya ba n yi,

Ala Senbɛ Kanyi bara n magaaxu,

¹⁷ kɔnɔ n mu dunduma na dimi xa fe ra,
na dimi mu nɔma n na.»

24

Ayuba xa masenyi solomasaxan nde dɛ idɔxɔɛ

«Ala kiiti sama tɛmui mundun?»

¹ «Munfe ra Ala Senbɛ Kanyi mu lɔxɔɛ ragataxi
kiiti safe ma?

Munfe ra a xa mixie mu na lɔxɔɛ kolonxi?

² Mixie naaninyie tɔnxuma masigama,
e xurusee mupama, e e ragbɛngbɛn yire gbɛtɛ.

³ Kiridie xa sofale mupama e ma,
kaɔɔnɛ ginɛ xa ninge rasuxuma a yi ra sɛɛkɛ ra.

⁴ E setaree xa kira balanma e ya ra,
e tɔɔrɔmixie karaxanma e xa e nɔxun.

5 Tɔɔrɔmixie minima subaxɛ ma baloe fende e
 xa die bɛ,
 e walima alɔ sofale gbengberenyi ma,
 e mu donse yo sɔtɔma.

6 E xɛ xabama tinxintaree bɛ,
 e e xa sansi bogie bama e bɛ.

7 E kɔɛ radangima xinbeli ra,
 dugi yo mu e yi ra e naxan felenma e ma.

8 Tunɛ e bundama naxan kelima geyae kɔn na,
 bage to mu e bɛ,
 e e xide fenma gɛmɛ longori ra.

9 Kiridi nga xijɛɛ bama e dɛ i,
 sɛɛkɛ rasuxuma setaree yi ra.

10 Nee mageli nan sigama.

E kote xaninma kaamɛ ra e ma.

11 E sansi xɔrie wuruma, e ture ba a i,
 e weni bogi boronma, e weni ba a i.
 E na birin nabama ye xɔli ra e ma.

12 Mixie e mawama taa kui.

Mixi maxɔnɔxie xili tima,
 kɔnɔ Ala gbe fe yo mu na na fee.»

13 «Mixi paaxie, nee mu naiyalanyi kolon,
 e mu na kirae kolon,
 e mu e jɛrɛma nee xɔn ma.

14 Faxɛti kelima subaxɛ ma,
 a tɔɔrɔmixi nun setare faxa,
 a mujɛ ti kɔɛ ra.

15 Kuye na ifɔɔrɔ, yɛnɛla a falama,
 «Mixi yo mu n toma,»
 a fa mini dugi dusuxi a yatagi xun na.

16 Kɔɛ ra mujɛtie naadɛɛ kanama,
 yanyi ra e e yɛtɛ mabalan banxie kui.
 Naiyalanyi mu rafan e ma hali.

17 E tan, kɔɛ findixi e be e xa yanyi nan na, dimi nan e malima.»

18 «Banbaranyi fama tinxintare xaninde, a dankaxi nan a ra dunija ma.

A mu weni bilie toma sɔnɔn.

19 Aligiya yunubitɔɛ xa fe danma nɛ, alɔ soge linlinyi balabalanyi ye xɔrima ki naxɛ.

20 Gine naxan xiɲɛ fixi yunubitɔɛ ma, na nɛɛmuma nɛ a ma, kulie tan fa a don.

Mixi yo mu ratuma a ma sɔnɔn.

Na kui a xa tinxintareya bara tala alɔ sansi talama ki naxɛ.

21 A fe ɲaaxi rabama gine dibaritare ra, a mu kinikinima kaɲɛ gine ma.

22 Kɔnɔ Ala naxan fata na tuurae suxude senbe ra,

e nii rapaaxu e ma,

23 a nee luma e xa bɔɲɛsa kui, a fa bira mixi gbɛtɛ tan ma fe fɔxɔ ra.

24 Mixi minima waxati nde nan nabade, kɔnɔ na waxati na kamali, a xa fe xuben a ɲɔn.

Adamadi luxi nɛ alɔ maale na mɔ xɛ xun ma, maale xabee fa a xaba.»

25 «Nde nɔma n ma masenyi matandide?

Nde nɔma a falade nɔndi mu a ra?»

25

Bilidada Suuxaka xa masenyi saxan nde

«Mangeya na Ala nan yi»

¹ Bilidada Suuxaka naxa a fala,

² «Mangɛya na Ala nan yi,
 fo won xa gaaxu a ya ra.
 A tan nan boɲesa ragirima koore ma.
³ A xa gali kɔnti nɔma kolonde?
 Nde na a xa soge yanbe mu naxan lima?
⁴ Adama tinxinma di Ala ya i?
 Ginɛ bari di seniyeɲma di?
⁵ Xa kike xa yanbe yete yati mu gbo Ala be,
 xa tunbuie mu seniyeɲ a ya i,
⁶ adamadi go,
 naxan xurun alo kuli,
 naxan findixi kuli yɔre di gbansan na?»

26

Ayuba xa masenyi solomanaani nde

«Nde nɔma Ala senbe fahaamude?»

¹ Ayuba naxa a yaabi,
² «I fata senbetare malide.
 I fata mixi ralimaniyade.
³ I fata lonnitare raside.
 I xaxili fanyi masenma,
⁴ kɔnɔ i na masenma nde be?
 Nde na xaxili fixi i ma?»
⁵ «Mixi faxaxie serenma baa nun boxi bun ma.
⁶ Aligiyama naade rabixi Ala ya tode ra,
 a naa igbexi.
⁷ Ala nan koore daaxi,
 a a singan kuye ma,
 a boxi singan a yete ma.
⁸ A tune ye ragatama nuxuie kui,
 ye xa binye man mu no e boode.
⁹ A a xa kibanyi ya makotoxi nuxuie nan na.

- 10 A naaninyi saxi naiyalanyi nun dimi tagi.
 11 Koore serenma, a kaabama Ala xaape xui mefe
 ra.
 12 A senbe baa imaxama,
 a baa yexee magaaxuxi ibooma a xaxili fanyi ra.
 13 A kere foye koore rasenyenma,
 a belexe boximase gixi soxoma.
 14 Xa yee findixi a xa wali xurie nan na,
 won mu noma naxee fahaamude a fanyi ra,
 nde noma a senbe magaaxuxi tan fahaamude?»

27

Ayuba xa masenyi solomanaani nde de idoxe

«Fo n xa nondi fala»

- 1 Ayuba man naxa masenyi ti:
 2 «N bara n kali Ala Senbe Kanyi ra,
 naxan mu nondi fima n ma,
 naxan bara n nafe xone ra,
 3 danmi n jengima,
 danmi n jengi naxan fatanxi Ala ra na nan n fate
 i,
 4 tinxintareya mu minima n de i,
 N mu wule falama.
 5 Han n faxa, n mu nondi fima wo ma,
 n mu n yete tojogema.
 6 N tan a kolon n tinxin, sese man mu n bama
 menni.
 N mu n ma fe jaaxi yo kolon.»
 7 «N yaxui xa suxu alo mixi jaaxi,
 n gerefaxa suxu alo tinxintare.
 8 Ala na nate tongo a xa na mixi moolie faxa,
 xaxili tide yo mu luma e be,

9 Ala nee maxandi xui tongoma e tɔɔɔ temui?

10 Ala rafa na mixi mɔɔli ma?
A Ala maxandima temui birin?»

11 «N xa Ala senbe masen wo be,
n mu Ala Senbe Kanyi waxɔnfe nɔxunma wo ma.

12 Wo birin bara yi to a fanyi ra,
wo fa wɔyenyi fufafu falama munfe ra?»

13 «Ala naxan nagirima mixi jaaxi ma,
Ala Senbe Kanyi naxan soma a yi ra ke ra, na nan
yi ki:

14 A xa die na wuya, e faxama santidegema nan
na,

a xa mamadie faha kaame ra.

15 A xa mixi ndee na lu,
nee fa faha a xanbi,
e xa kaape ginɛ mu wama e xa fe ra.

16 A xa naafuli na gbo ye alo meyenyi,
a xa dugi na wuya alo bende gbegbe malanxi,

17 a tan nan na malanxi,
kɔnɔ tinxintɔɛ nan na dugi ragoroma a ma,
seniyentɔɛ nan na naafuli sɔtɔma.

18 A xa banxi luma alo turunturunyi,
alo xɔni keri xa bage di.

19 A bannaxi nan a sama,
kɔnɔ a ragatama a tɔɔɔxi nan na.
A na a ya rabi, sese mu na a yi ra sɔnɔn.

20 Gaaxui a suxuma terenna ra,
alo banbaranyi, alo turunnaade kɔɛ kui.

21 Foye xungbe a xaninma,
a a tala a sabatide.

22 Tanbee wolima a ma, a mu bama a ra,
fo a xa a gi ne.

23 Mixie ƚelexinma ne a xa xunnakanε ra,
e yo a ma.»

28

*Ayuba xa masenyi solomanaani nde de idoxoe
man*

«Lonni na minden?»

1 «Yire na na gbeti bama bɔxi ma dennaxe,
xeema raxunude fan na na.

2 Yire na na wure bama bɔxi ma dennaxe,
geme raxunuxi fan wure gbeeli raminima.

3 Mixi yili gema bɔxi bun dimi kui na see fenfe
ra.

4 E yili gema wula i,
dennaxe makuya mixi sabatide ra.
Menni mixi goroma luuti ma bɔxi bun ma.

5 Baloe minima bɔxi fari,
konɔ a bunyi tan luma alo te nan yiriyirima.

6 Menni e geme tofanyie toma,
e xeema fuɲi raminima.

7 Xoni xaaje mu menni kira kolon,
sege mu menni toma.

8 Sube magaaxuxi mu e ƚereema menni,
yete mu dangima naa.

9 Konɔ adama tan geme xoxoxoe gema,
han a geya bunyi li.

10 A yili gema geme kui,
alako a xa naafuli to.

11 A ye kira balanma,
a te xaninma naa alako a xa se noxunxi to.»

12 «Konɔ lonni tan toma minden?
Xaxili fanyi lude na minden na?

13 Adama mu lonni tide kolon.

Lɔnni mu toma dunija mixi baloxie tagi.

14 A mu toma dabonyi xungbe kui,
a mu toma baa ma.

15 A mu sarama xεema ra, a mu sɔtoma gbeti ra.

16 A mu sama sikeeli ma xεema sεeti ma,
xa na mu a ra gεmε tofanyie sεeti ma.

17 A maniyε mu na.

A maniyε mu findi xεema ra,
a mu findi gεmε tinsexi ra,
a mu findi xεema pɔɔti tofanyi ra.

18 Lɔnni tide gbo diyaman bε,
a sɔɔfe tide gbo gεmε tofanyi bε naxan toma baa
ma.

19 Lɔnni maniyε mu findi gεmε tofanyi ra,
naxan kelixi yire makuye.

A mu maniyama sikeeli ra alo xεema.»

20 «Na kui, lɔnni kelixi minden?

Xaxili fanyi lude na minden na?

21 A nɔxunxi nimasee ma naxee na bɔxi ma,
a nɔxunxi xɔnie ma naxee na koore ma.

22 Aligiyama bara a xa fe nde mε, kɔnɔ a mu a
kolon.

23 Ala nan lɔnni kira kolon,
a tan nan a lingira toma,

24 barima a tan nan dunija nun koore igbema
han e dande.

25 A to gε foye nun ye itaxunde,

26 a to gε tunε, seyamakɔnyi, nun galanyi ya-
maride,

27 awa, a naxa lɔnni ramini, a a mato a fanyi ra.

28 Na kui a naxa a fala adamadie bε,

Ala xa yaragaaxui findixi lɔnni nan na,
fe naaxi bεpinfe findixi xaxili fanyi nan na.»

29

Ayuba xa masenyi dɔnxɔɛ

«N ma tɛmui fanyi dangixi»

¹ Ayuba naxa yi masenyi ti:

² «Xa n ma tɛmui dangixie nan a ra yi ki nu,
Ala nu mɛɛnima n ma tɛmui naxɛ.

³ A xa naiyalanyi to nu na n xun ma,
a to nu tɛ tima n bɛ kira xɔn ma dimi kui.

⁴ N sɛnbɛ nu gbo na tɛmui,
n nun Ala dɛ nu fan.

⁵ Na tɛmui Ala Sɛnbɛ Kanyi nu na n sɛɛti ma,
n ma die fan nu na n nabilinyi.

⁶ N ma fe birin nu sɔɔnɛyaxi,
xɪɛ nun ture nu gbo n yi ra.»

⁷ «N to nu sigama taa sode dɛ ra,
ɲama nu na dɛnnaxɛ,

⁸ fonikee nu kira ibama nɛ n bɛ,
forie nu keli e ti n binyafe ma.

⁹ Kuntigie nu e sabarima nɛ n ya ra,

¹⁰ mangɛɛ nu wɔyɛnyi so n yi, e tan dundu,

¹¹ barima naxan na n xui mɛ, a fe fanyi fala n
ma fe ra.

Naxee nu n toma, n nu rafanma e ma.

¹² N nu tɔɔrɔmixie malima,
n nu kiridie kima, booree nu nɛɛmuma naxee
ma.

¹³ Mixi naxan nu na saya kira xɔn ma,
na nu dubama nɛ n bɛ.

N nu kaɲɛ gɪnɛ bɔɲɛ rasɛɛwama.

¹⁴ N nu n ɲɛrɛma tɪnxɪnyi kui,
nɔndi nu findixi n yuge nan na.

15 N nu findixi saabui fanyi nan na dɔnxui nun mabenyi be.

16 N nu findixi babe nan na setaree be, n xɔɔɛ mali e xa tɔɔɛ kui.

17 N nu tinxintaree xa fe xun nakanama, n misikiine ratanga e xa fe kobie ma.

18 N nu a maɔɔxunma saya n lima heeri nan kui, n ma simaya fa kamali alo baa de ra meyenyi.

19 N nu a maɔɔxunma n ma dunɔɔɔgiri sooneyama ne, alo sansi naxan sanke bara ye li, a salonyi xini soto.

20 N nu a maɔɔxunma n xun nakelima ne temui birin, n tanbe woli senbe ra.»

21 «Mixie nu e tuli matima ne n na, e e sabari n ma marasi ramefe ra.

22 N ma masenyie nu rafanma e ma, e mu nu e matandima.

23 E nu n mamema alo mixi tune mamema ki naxe, e n ma woyenyi birin suxu seewe kui.

24 E na n yatagi to, e birin nu e xaxili tima n na.

25 N nu e rapereema, n nu luxi ne e be alo e xa mange, naxan dɔxɔxi kibanyi kui e tagi, a nu tɔɔɔmixie madundu.»

30

Ayuba xa masenyi dɔnxɔɔ de idɔxɔɔ

«Ayuba xa seewe bara findi sunnunyi ra»

1 «Kɔɔɔ yakɔsi tan, fonikee n mayelema,

naxee babae nu findixi n be fuyantee ra,
n nu yoma naxee ma.

² E yusi mu nu na n be,
barima senbe yo mu nu e be.

³ Kaametoe nan nu e ra,
naxee nu sigama gbengberen yire baloe fende.

⁴ E nu noogee matalama fotonyie kui,
wuri sankee gbansan nan nu findima e xa donyi
ra.

⁵ Mixie nu e kerima nama ya ma,
alo mupeti kerima ki naxe.

⁶ E nu yigiyama gemε longorie nan na geyae kon
na,

⁷ xa na mu a ra kunsie bun ma.

⁸ Fuyantee nan nu e ra,
naxee nu bara keru boxi kui.»

⁹ «Konu yakosi fa, nee nan n mayelema
e xa sigie nun e xa masenyie ra yi ki.

¹⁰ N ma fe mu rafan e ma.
E de ye boxunma n yatagi ma,
e nu fa e makuya n na.

¹¹ Kabi Ala n nabolon ma toore kui,
e xa mayele mu jonma.

¹² Yi mixi ya mapoxunxie kelima n xili ma,
e nu gantanyi paaxie te n be.

¹³ E n ma kira ibolonma n ya ra.

¹⁴ E luma alo soori paaxie, naxee soma taa kui
tete yale ra.

¹⁵ Gaaxui bara n suxu,
n ma fe xun bara rakana,
n ma kisi bara dangi n na alo nuxui dangima ki
naxe.»

16 «Yakɔsi, a gbe mu luxi n ma simaya xa ɲɔn,
n ma tɔɔre bara kamali.

17 N ma tɔɔre bara gbo ye,
n mu xima kɔe ra sɔnɔn.

18 A luma alɔ dugi nde nan xirixi n kɔnyi ma,
a xa n faxa.

19 Ala bara n nagoro han
n bara lu alɔ boora, xa na mu a ra te xube.»

20 «Ala, n bara i xili, kɔnɔ i mu a ratinxi.
N bara ti i ya i, alako i xa n to.

21 I bara tɔɔre ɲaaxi dɔxɔ n ma,
i senbe bara nɔ n na.

22 A luxi alɔ turunnaade bara n nate kooe ma.

23 N a kolon i na n xaninfe aligiyama ne,
dunija mixi birin sigama dennaxe.»

24 «Kɔnɔ mixi naxan na saya kira xɔn ma,
na mu Ala maxandima xe?

Mixi naxan na tɔɔre kui,
na mu Ala makulama xe?

25 N mu n ya ye ramini tɔɔrɔmixi be nu?
N mu kinikini setare ma nu?

26 N wa heeri nan xɔn ma,
kɔnɔ ɲaxankate nan n lixi.
N wa lufe naiyalanyi nan kui,
kɔnɔ dimi nan dusuxi n xun na.

27 N bɔɲe na tɔɔrɔfe lɔxɔe birin.

28 N na dimi kui,
naiyalanyi yo mu na.

N tixi ɲama tagi, n nu fa wa n xui itexi ra.

29 N bara lu alɔ wula i baree nun burunyi xɔni
ɲaaxie.

30 N kiri bara fɔɔrɔ n ma,
n fate birin kui na iganfe.

31 N ma kɔra sunnunyi xui tima,
n ma xule ɲɔn fe wa xui raminiima.»

31

Ayuba xa masenyi dɔnxɔɛ rapɔnyi

«Yunubi sare nan ya»

- 1 «N nate tongo nɛ,
n naxa yabu ginɛdimɛdi ra.
- 2 Ala munse ɲanigema n bɛ koore ma?
Ala Senbɛ Kanyi kɛ mundun fima n ma kelife ra
a ma?
- 3 Setareɲa mu ragataxi mixi ɲaaxi xa bɛ?
Naxankatɛ mu tinxintare xa lima?
- 4 Ala mu nu n fɔxi birin matoma xɛ?
A mu nu n ma santongoe birin kɔntima xɛ?»
- 5 «Xa n bara n ɲɛɛ wule kui, xa n bara mixi
madaxu,
- 6 Ala xa n maniya sikeeli tinxinxi ra.
A n ma tinxinyi toma nɛ.
- 7 Xa n bara kira tinxinxi bɛɲin,
xa n bɔɲɛ bara bira n ya waxɔnfe fɔxɔ ra,
xa n bara n manɔxɔ fe ɲaaxi ra,
- 8 mixi gbɛtɛɛ xa n ma sansi sixie bogi don,
n ma sansi sixie birin xa matala bɔxi ma.
- 9 Xa gine xɔli bara n suxu,
xa n bara bira n dɔxɔboore xa gine fɔxɔ ra,
- 10 n ma gine xa bande ɲin xeme gbete bɛ,
a tan nun na xa kafu,
- 11 barima yɛnɛ findixi fe ɲaaxi nan na,
kiitisae naxan makiitima a xɔrɔxɔɛ ra.
- 12 Yɛnɛ, tɛ nan a ra naxan sigama ganyi ti ra han
yahannama,

a mixi harige birin xun nakana.»

13 «Xa n mu findi mixi tinxinxi ra nu n ma konyie mabiri,

muxu to nu galanbuma,

14 n Ala yaabima di nu?

N nan n yete xun mafalama di nu?

15 Ala keren xa mu muxu birin daaxi muxu nga tεεge i?

Ala keren xa mu muxu birin nabaloxi muxu nga xipe ra?»

16 «Xa n mu setaree ki nu,

xa n mu kaape gine mali nu,

17 xa n keren bara n ma donse don,

n mu kiridi ki,

18 n naxan xuru, n findi a be babe ra kabi a yore ra,

naxan nga kaape gine bara lu n xonyi kabi a tεεgexi a ma,

19 xa n mu tōōromixi ki dugi ra nu,

20 na kanyi lu a mu duba n be

na dugi xa fe ra naxan kelixi n ma yεxεεε xabe ma,

21 xa n bara kiridi nde tōōro,

n to a kolonxi kiitisae nōndi fima n ma,

22 n belexe xa bolon n tunki ma,

n xorie xa magira,

23 barima n gaaxu Ala xa naxankate ya ra a gbe ra,

n mu nōma sese ra a senbe ya i.»

24 «Xa n bara n xaxili ti n ma xεema ra,

xa n bara la n ma naafuli ra,

25 xa n bara ꞑelexin n harige xa gboe ra,
 n naxan soto n ma dunijeigiri kui,
 26 xa n bara n ya ti soge nun kike xa yanbe ra,
 27 n fa nee batu n boje kui gundo ra,
 n nan n belexe sunbu e xa binye bun ma,
 28 Ala xa n naxankata,
 barima na fe mooli mu fan,
 n bara findi yanfante ra Ala mabiri.»

29 «N bara ꞑelexin n xonma xa toore ra,
 n seewa a xa naxankate ra,
 30 n tan naxan mu nu tinma a dankade n de ra,
 n xa na yunubi mooli raba?
 31 N ma xoje birin mu nu a falama xe:
 «A n de wasaxi sube ra?»
 32 N nu biyaasilae yigiyama ne alako e naxa xi
 tande.
 33 N bara n ma fe paaxie noxon n boje kui alo
 adamadie darixi a ra ki naxe? Ade.
 34 N bara gaaxu nama xa woyenyi ra,
 xa na mu a ra n xabile xa woyenyi ra,
 n fa lu n xonyi noxunyi kui n mu nondi fala?
 Ade.»

35 «Xa mixi na naxan tinma a tuli matide n na,
 n ma masenyi donxoe nan na ki.
 Ala xa n yaabi.
 A naxan toma n ma, a xa na sebe,
 36 n xa na doxo n xun ma, n xa a gbaku n kon
 ma.
 37 N dentege sama ne a be,
 alo mixi dentege sama mange be ki naxe.
 38 Xa n ma boxi nde bara xono n xili ma,
 xa mixi nde ya ye bara silon na,

39 xa n bara donse nde don n mu a rawalima sare
fi,
xa n bara a kanyi tɔɔɔ,
40 mɛngi naxan na n ma bɔxi ma, na xa findi
tunbe ra,
n ma fundenyi xa findi ɲooge ɲaaxi ra.»

Ayuba xa masenyi dɔnɔɔ nan na ki.

32

Elihu xa masenyi singe

«Ala nan lɔnni fima mixi ma»

1 Yi xɛmɛ saxanyie naxa ba Ayuba xa wɔyenyi
yaabife, barima a nu a yetɛ findixi nɔndi fale
nan na. 2 Na kui Elihu, Barakeeli Buusika xa
di, naxan fatan Rama xabile ra, a bɔɲɛ naxa te
Ayuba xili ma, barima na nu a yetɛ findixi nɔndi
fale nan na Ala ya i. 3 A bɔɲɛ naxa te a boore
saxanyie xili ma, barima e mu nu nɔma Ayuba
yaabide hali e to a kolonxi nɔndi mu nu a bɛ.
4 Na mixi saxanyie to nu mɔxi a bɛ, Elihu mame
ti na nan ma wɔyɛnfe ra Ayuba bɛ. 5 Elihu nu
bara a to, yaabi yo mu nu na yi mixi saxanyie yi
ra fa. Na kui a bɔɲɛ naxa te.

6 Elihu, Barakeeli Buusika xa di, naxa a fala,
«Fonike nan n na, forie nan wo tan na.
N gaaxu n ma marakolonyi sade wo ya i na nan
ma.

7 N naxɛ, «Fori nan fata wɔyɛnde, a xa simaya
xɔnkuye xa fe ra.»

8 Kɔnɔ Ala Sɛnbɛ Kanyi nan xaxili fima adama
ma.

9 Simaya xonkuye gbansan xa mu xaxilimaya
fima mixi ma,
forie gbansan xa mu findixi nondi kanyie ra.
10 Na kui n bara wo maxandi,
wo xa wo tuli mati n ma marakolonyi ra.»

11 «N bara wo xa masenyi rajonyi mame,
n bara n tuli mati wo xa masenyi birin na,
wo naxan falaxi Ayuba xa fe ra.

12 N bara wo xa masenyie rame, konɔ wo mu nɔxi
Ayuba yaabide,
wo mu nɔxi nondi makenende a be.

13 Wo naxa a fala de,
«Won tan bara ge lonni sotode.
Won xa lu Ala xa yi xeme rafahaamu,
adamadi mu noma na rabade.»

14 Ayuba mu a xa masenyi tixi n tan xa xili ma.
N fan man mu a yaabima wo xa masenyie ra.»

15 «Limaniya bara ba wo yi ra.
Yaabi yo mu na sonon wo naxan tima.

16 N bara wo xa masenyi dande to,
yaabi yo mu minima wo de kui fa.

17 Yakosi n xa n gbe fala,
n tan fan xa n ma lonni masen kore,

18 barima fe gbegbe na n furi kui.

N xaxili na n tutunfe,

19 alo weni neene naxan xufuxufufe,
a wama a sase bulafe.

20 N xa woyen alako n boje xa goro.
N de xa yaabi ti.

21 N mu mixi yo rafisama a boore be,
n mu taamixiya rabama mixi yo be.

22 N mu fata taamixiya ra,
n na na raba, Ala n naboloma ne.»

33

Elihu xa masenyi singe de idoxe

«Xunmafalama xa lu Adama be.»

1 «Yakosi Ayuba, i i tuli mati n ma masenyi ra,
i xa n ma woyenyi rame.

2 N bara n de rabi,
n nenyi bara keli.

3 N ma masenyi kelixi n boje fiixe nan kui,
nondi nan minima n de i.

4 Ala Xaxili bara n daa,
Ala Senbe kanyi jengi bara n findi mixi jije ra.

5 Xa i noma n yaabide,
i xa na raba.

6 Won firin birin lan Ala ya i.
N fan yailanxi bende nan na.

7 Na kui i naxa gaaxu n ya ra.

8 Konɔ i bara woyenyi nde fala,
n naxan mexi n tuli ra.

9 I bara a fala, «N seniyeɛ, n mu yunubi rabaxi,

10 konɔ Ala man na fe nde tofe n na,
n findixi a yaxui ra naxan ma.

11 A bara n sanyi mabalan yolonxonɔnyi kui,
a nu fa n foxi birin igbe.»

12 Konɔ n xa a fala i be,
nondi mu i be na fe kui,
barima Ala gbo mixi be.

13 I wama Ala rakiitife munfe ra?
A mu yaabi fima a xa fe rabaxi birin ma.

14 Ala fe masenma won be ki nde ra,

kɔnɔ won mu won ɲɔxɔ sama na xɔn ma.

15 A nɔma wɔyɛnde xiye ra kɔɛ ra,
mixi xima tɛmui naxɛ e xa sɛde ma.

16 A nɔma adamadie tuli rabide na tɛmui,
a e rakolon fee ra naxee kelixi a tan ma,

17 alako e xa kira ɲaaxi bɛɲin,
a man xa e ratanga e yɛtɛ kan igbofe ma.

18 Na kui, a e ratangama nɛ gaburi gbaloe ma,
a e ratanga santidɛgɛma ma.

19 Ala man nɔma masenyi tide adamadi bɛ a xa
tɔɔrɛ nde ra,
naxan xɔnɛ soma han a xɔrie kui a xa fure dagi
tagi.

20 Donse yati fa rapaaxu a ma, a mu nɔ a dɛgede.

21 A fate ba a ma, a xɔrie birin sa kɛnɛ ma.

22 A makɔrɛ aligiyama ra, Sayamalekɛ fa a fɔxɔ
ra.»

23 «Kɔnɔ xa xɛɛra xunmafalama nde sa lu a bɛ
malekɛ galie ya ma,
naxan fama tinxin ki masende na kanyi bɛ,

24 Na kui, xɛɛra xunmafalama findima saabui
fanyi ra a bɛ,

Ala hinne a ra, a a masen Ala bɛ,
«A rakisi faxɛ ma, n bara a xunsare ba.»

25 Na kui, a fate man gbilenma dimɛdija,
a man fonike sɛnbɛ sɔtɔ.

26 Adamadi na Ala hinnɛntɛ maxandi,
a Ala yatagi toma nɛ sɛɛwɛ kui,
Ala fa tinxinyi fi a ma.

27 Na kanyi bɛɛti bama nɛ mixie ya i, a a fala,
«N yunubi rabaxi nɛ,
n tinxinyi madalin,
kɔnɔ na sare mu ragbilenxi n ma a ki ma.

28 Ala bara n xoreya,
n tan naxan xun nu tixi aligiyama ra.
A man bara gbilen naiyalanyi masen na n be.»

29 Ala nan na rabama adama be,
keren, firin, han saxan,

30 alako a xa a ba faxe yi,
a xa a lu naiyalanyi kui.»

31 «Ayuba, i tuli mati n na,
i xa i sabari, i xa n ma masenyi rame.

32 Xa yaabi nde na i be, i xa na fala,
barima n wama nondi fife i ma.

33 Kono xa na mu a ra, i tuli mati n na,
i xa i sabari alako i xa xaxili soto n na.»

34

Elihu xa masenyi firin nde

«Ala xa kiiti tinxin»

1 Elihu naxa a masen,

2 «Lonnillae, wo wo tuli mati.

Xaxilimae, wo n ma masenyi rame,

3 barima tuli woyenyi sensima,

alo nenyi donse sensima ki naxe.

4 Won xa tinxinyi sugandi,

won xa bira fe fanyi fono ra.»

5 «Ayuba naxe, «N tinxin, kono Ala mu nondi fixi
n ma.

6 Hali n to tinxinxi, a bara n lu alo wule fale.

N mu yunubi yo rabaxi, kono n na toore jaaxi
kui.»

7 Nde yaagi sotoxi dangi Ayuba ra?

8 A bara a pere tinxintareya kui,

a bara lu fe jaaxi rabae ya ma.

⁹ A bara a fala,

«Geeni mu na adamadi be
naxan birama Ala waxɔnfe fɔxɔ ra.»

¹⁰ Xaxilimae, wo wo tuli mati n na.

Ala nun fe jaaxi tagi ikuya,

Ala Senbe Kanyi mu tinxintareya kolon.

¹¹ A mixie xa fe rabaxi sare ragbilenma e ma,

a kote dɔxɔma e xun ma e nun naxan lan.

¹² Ala mu nɔma fe jaaxi rabade.

Ala Senbe Kanyi mu nɔma tinxinyi kanade.

¹³ Nde a ti a xa dunija yamari?

Nde dunija taxuxi a ra?

¹⁴ Xa Ala mu a jɛngi saxi adamadie xɔn ma nu,

a fa a xaxili nun a jɛngi ba e yi,

¹⁵ adamadi birin faxama kerenyi nan na nu, e
findi bende ra.

¹⁶ Xa xaxili fanyi na i yi ra,

i xa i tuli mati n ma masenyi ra.

¹⁷ Tinxintare nɔma dunija yamaride?

I Tinxintɔe Senbema nan kalamuma?

¹⁸ I nɔma a falade mange be,

«Mixi xuri di nan i ra?»

I nɔma a falade kuntigie be,

«Wo jaaxu?»

¹⁹ Ala mu mange rafisa mixie be,

a mu bannae rafisa setaree be,

barima a tan nan birin daaxi.

²⁰ Faxɛ man e birin terennama ne.

Namae e xunyi ikelima, kɔe kui e birin sɔntɔ.

Senbema yati faxama ne fɔyɔgɔntɔn.

²¹ Ala adamadie xa kira birin matoma,

a e fɔxi igbe.

²² Dimi mu na naxan nɔma tinxintaree nɔxunde.

- 23 Ala hayi mu na temui xɔnkuye ma mixi
makiitife ra.
- 24 A nɔma senbermae xun nakanade mafurenyi
ra,
a fa mixi gbetee dɔxɔ e jɔxɔe ra.
- 25 A na e xa fe jaaxi to,
a nɔma e bade duniya ma kerenyi ra kɔe kui.
- 26 A nɔma e bonbode alɔ mixi kobi jama ya xɔri,
27 barima e mɛɛxi a xa seriye nan na,
e a xa kira bejin.
- 28 E bara a niya setare wa xui xa Ala li.
Ala tɔɔɔmixi malima.
- 29 Xa Ala a sabari, nde nɔma a kalamude?
Xa Ala a nɔxun, nde nɔma a tode?
Adamadi mu nɔma na ra,
jamanɛe yati mu nɔma na ra.
- 30 Ala mu tinxintare luma mangeya kui,
alako a xa gantanyi te jama be.
- 31 Na mixi mɔɔli mu a falama Ala be,
«N bara gbilen fe jaaxi fɔxɔ ra n ma jaxankate
xa fe ra.
- 32 N fe jaaxi naxan nabaxi,
na masen n be, n mu na rabama sɔnɔn?»
- 33 Ala lanma a xa a sare fi?
I tan nan a matandife, n tan mu a ra,
i tan nan yaabi tima.
- 34 Xaxilimae nun lonnilae naxee e tuli matixi n
na,
muxu birin bara lan yi ma:
- 35 Ayuba wɔyenfe xaxilitareja nan kui,
lonni mu a yi.
- 36 Ayuba xa jaxankata han a dande,
barima a xa masenyie mu tinxin.
- 37 A xa yunubi xun nan tun masafe.

A woyenma muxu be yete igbona ra,
 A a xa Ala matandi xun masama a xa woyenyi
 ra.»

35

Elihu xa masenyi saxan nde

«Ala i xa fe kolon»

- ¹ Elihu naxa a fala,
² «I joxo a ma nɔndi na i be i na a fala,
 «N ma tinxinyi fatanxi Ala nan na?»
³ I bara a maxorin,
 «Geeni mundun na n be xa n mu yunubi
 rabama?»
⁴ N tan nan i yaabima na ra, i tan nun i booree.
⁵ Koore mato. Nuxui mu na i xun ma xe?
⁶ Xa i yunubi raba, na findima toore ra Ala nan
 be?
 Xa i a matandi, na findima kote mundun na a be?
⁷ Xa i tinxin, na findima geeni mundun na a tan
 be?
⁸ I xa fe jaaxi noma adamadi nan gbansan
 toorode,
 adamadi naxan luxi alo i tan.
 I xa tinxinyi fan noma findide geeni ra adamadi
 nan gbansan be.
⁹ Mixie e wa xui mema barima fe jaaxi rabae
 wuya.
 Mixie xili tima na kobija xa fe ra.
¹⁰ Kono mixi yo mu a falama,
 «N Daa Mange Ala na minden,
 n beeti bama naxan be koe ra,
¹¹ naxan lonni fima adamadie ma
 dangife subee ra naxee na dunija ma,
 dangife xonie ra naxee na kuye ma?»

12 Mixie xili tima, kɔnɔ a mu e yaabima
fe ɲaaxi rabae xa yete igboɲa xa fe ra.

13 E xili tima fufafu,
barima Ala mu a tuli matima e ra,
Ala Senbe Kanyi mu e xui ramema.

14 Kɔnɔ i tan nan a falaxi a i mu Ala toxi,
i xa fe saxi a ya i, i na a mamefe tun.

15 A mu nu xɔnɔ i xa matandi wɔyenyie ma
sinden.

16 Ayuba, i bara i de rabi fufafu xaxilitareɲa
falafe ra.»

36

Elihu xa masenyi naani nde

«Ala adama rasima»

1 Elihu man naxa a fala,

2 «I xa mame ti, n fama n ma lonni masende i be
Ala xa fe kui.

3 N ma lonni kelima yire makuye ne.

N nɔndi fima ne n Daa Mange ma.

4 Wule yo mu na n ma masenyi kui.

I nun naxan a ra yi ki,

tinxintɔe nan a ra naxan xa lonni kamalixi.»

5 «Ala senbe gbo,
a mu yoma mixi yo ma.

A senbe gbo, a ɲanige fan.

6 A mu a luma mixi ɲaaxie xa bu,
a mɛɛnima tɔɔɔmixie ma.

7 A mɛɛnima ne tinxintɔee ma,
a e rasabati mangɛe sɛeti ma kibanyi,
a e xa fe ite e xa bu abadan.

8 Kɔnɔ xa e suxuxi tɔɔɔe nan kui,

9 a e xa fe jaaxie masen e be,
e naxee rabaxi e xa yete igboja kui.

10 A marasi fanyi fi e ma,
a a fala e be e xa tinxintareya bejin.

11 Xa e e tuli matima a ra, e na seriye rabatu,
e xa simaya xon kuyama ne heeri kui, e xa fe
birin sooneya.

12 Konon xa e mu e tuli matima a ra,
e faxama ne santidegema ra lonnitareja kui.

13 Tinxintaree xonoma,
e mu Ala maxandima a na e suxu temui naxe.

14 E faxama e fonike nan na langoe ya ma.

15 Konon Ala toromixie rakisima ne e xa toore
saabui ra.

Toore nan marasi fima e ma.»

16 «A wama i tan fan nakisife i xa toore kui,
alako toore naxa i raxeten,
alako donse fanyi xa lu i yi ra.

17 Konon i na a raba alo mixi jaaxie,
jaxankate naxan lan a xa doxo mixi jaaxie ma,
na kiiti tinxinxi nan doxoma i fan ma.

18 I naxa yo Ala ma i xa xone kui,
i naxa gbilen Ala foxo ra se nde xa fe ra.

19 I wa xui noma i raminide i xa toore kui?
I noma na rabade i yete senbe ra?

20 Koe naxa findi i be mixi tooro se ra,

21 i naxa bira fe jaaxi foxo ra i xa toore xa fe ra.

22 Fisamante nan Ala ra a senbe xa fe ra.

Nde noma a raside?

23 Nde noma a yamaride?

Nde noma a falade, ⟨I bara tantan?⟩

24 I xa a xa kewali matoxo,

alo mixie luma a ba ra beeti ra ki naxe.

- 25 Adamadi birin bara a xa wali to,
duniya birin a toma kelife yire makuye.
- 26 Ala senbe gbo, won mu noma na birin kolonde.
Won mu noma a xa abadan konti kolonde.
- 27 A ye tonbie mafindima tune ra,
a fa a ragoro boxi ma.
- 28 Nuxuie nan tune ye rayensenma adamadi
birin xun ma.
- 29 Nde noma nuxui xa wali fahaamude?
Nde noma galanyi xa fe kolonde?
- 30 A seyamakanyi ragoroma baa ma,
a naiyalanyi xungbe ramini.
- 31 A pamanε makiitima nee nan na.
A baloe fima e ma a fanyi ra.
- 32 A seyamakanyi wolima a waxonde.
- 33 Galanyi xui mixie rakolonma ne tune xa fa ma,
hali xuruse gooreε fan nakolonma ne,
e nu fa gbata e makorede e lingira ra.»

37

Elihu xa masenyi suuli nde

«Ala xa kewali senbe gbo»

- 1 «N bope serenma na nan ma.
- 2 Wo wo tuli mati Ala xui ra,
na xui gbe naxan minima a kere i.
- 3 A xa seyamakanyi koore birin nafema ne, a
duniya naaninyi birin li.
- 4 Na dangi xanbi galanyi bula.
A luma alo Ala wama a xui xungbe xa me yire
birin.
- 5 Ala xui findixi kaabanakoe nan na.
A fe xungbe rabama won mu naxan fahaamuma.
- 6 A a falama balabalanyi be, «Goro boxi ma.»

20 N na woyen, fo mixi gbete xa na radangi ne a ma?

Fo fe nde xa fala a be a fa kolon soto na ma?

21 Yakosi soge mu toma nuxuie xanbi ra, fo foye e ba a ya ma.»

22 «Yanbe tofanyi nde na kelife koola ma, naxan findixi Ala xa nore xungbe ra.

23 Adama mu noma Ala Senbe Kanyi lide.

A senbe gbo,

a tinxin.

A mu noma tinxintoe toorode.

24 Adama lan a xa gaaxu Ala ya ra na nan ma.

Yete igboe mu rafan a ma.»

38

Ala xa masenyi singe Ayuba be

«Ayuba, n yaabi xa i noma»

1 Ala naxa Ayuba yaabi turunnaade foye kui, a naxe,

2 «Nde na n ma walie ya isofe a xa xaxilitare woyenyie ra?

3 I i tagi ixiri gben alo gbangbalanyi, n xa maxorinyi ndee ti i ma, i xa n yaabi.

4 I nu na minden n to nu dunija daama?

Na fala ba xa lonni kanyi na i ra.

5 I a kolon nde dunija maniyaxi?

Nde a maniyε luutie italaxi?

6 Dunija bunyi na minden?

Nde gεme tixi dunija na naxan fari?

7 Nde na raba tunbuie to nu e sεεwe xui itema, maleke beetibae fan to nu n xili matoxoma?»

8 «Nde baa naadɛ balan,
n to a ramini bɔxi ma?

9 N tan nan nuxui ragoro a ma, n dimi dusu a
xun na,

10 n a naaninyi sa alako a naxa dangi menni ra.

11 N tan nan dande sa mɔrɔnyie bɛ,
alako e naxa te, e a radangi a i.»

12 «I bara yaamari fi lɔxɔɛ keren i xa simaya kui
subaxɛ xa mini,

13 a xa mixi jaaxie raterenna, a e makenɛn?

14 Dunija birin makenɛnma nɛ subaxɛ
naiyalanyi kui,

a lu alɔ bendɛ bunda tɔnxuma saxi naxan ma.
A yire birin toma nɛ alɔ dugi maɲingixi.

15 Kɔnɔ mixi jaaxie tan bara kuma naiyalanyi ra,
e senbɛ bara kana.»

16 «I baa ye kelide kolon?

I bara baa bunyi li?

17 I bara aligiyama sode dɛ to?

I bara saya naadɛ igbɛ?

18 I dunija igboja kolon?

A fala n bɛ xa i na fe birin kolon.»

19 «Naiyalanyi kelima minden?

Dimi xɔnyi na minden?

20 I na yiree kolon?

I naa siga kira kolon?

21 Xa i na birin kolon, awa i jan nu bara bari,
i xa simaya gbo.

22 I balabalanyi ragatade kolon?

I bara na yire to?

23 N na balabalanyi ragataxi tōore temui nan ya
ra,
gere ti lōxōe ya ra.

24 Seyamakonyi kelima minden a yensen ye?
Foye naxan kelima sogetede, na a j̄erema duniḡa
ma di?

25 Nde tune kira rabōoma,
a seyamakonyi nun galanyi yamari e xa mini?

26 Nde a niyaxi tune xa bira bōxi ma
mixi mu na dennaxe alō gbengberen yire?

27 Nde a niyaxi ḡooge xa bula wula i?

28 Nde findixi tune baba ra?

Nde xini raminima?

29 Nde balabalanyi daaxi naxan kelima koore
ma?

30 Nde a niyama baa ye xa xinbeli a xōrōxo,
a findi balabalanyi ra,
a dusu baa xun na a xōrōxo alō gemēe?»

31 «I tan nan tunbuie sa koore ma,
kankan xa lu a yire a tofan ki ma?

32 I tan nan tunbuie raminixi e waxati
alako adamadie xa nō sube tōnxumae tode e ya
ma?

33 I koore yamari ki kolon?
I bara so bōxi yailan ki kui?»

34 «I fata nuxuie yamaride alako ye xa banbaran
ye?

35 I fata seyamakonyi yamaride alako e xa i xa
wali raba?

E luma i xa yaamari bun ma, a falafe ra,
«Muxu na be?»

36 Nde lōnni rasoxi adamadi bōḡe kui,

a a xaxili daa?

³⁷ Xaxilima mundun noma nuxui birin kontide?
Nde noma ye ragorode keli koore ma,

³⁸ alako boxi xa bunda, xube xa findi boora ra?»

³⁹ «Yete ne saxi kaame ra e ma,

⁴⁰ i tan nan sube fima e ma e xa kaame ba?

⁴¹ Xaxae go, e xa die ne wama koore ma,
i tan nan e baloma?»

39

Ala xa masenyi firin nde Ayuba be

«Nde menima subee ma?»

¹ «I wula i si di bari temui kolon geyae fari?

I bara xeli to di bari ra?

² I e xa furi maxanin kike konti kolon
beenu e di bari waxati xa a li?

³ E na e sa, e di barima,
alako e xa fulun e furi xa xone ma.

⁴ E xa die na mo,
e keli e nga xun ma, e mu fa sonon.»

⁵ «Nde luuti baxi sofale ma,
a a rabejin wula i?

⁶ N tan nan wula findixi a xonyi ra
n a lu yire, foxe sunbuxi bende ra dennaxe.

⁷ Taa xa wundui mu rafan a ma,
a mu tinma mixie xa a rapere.

⁸ A wula isama pooge fende a balose ra.»

⁹ «I noma sexe ninge rawalide?
A koe radangima i xa goore kui?

¹⁰ I noma a xiride sari ra,
a xa boxi buxa i be?

11 I i yigi suxuma a senbe gbe ra?

I noma i xa wali xungbee taxude a ra?

12 I noma a xeede xe xabe, a xa i mali i xa baloe rasode?»

13 «Xoni mooli nde na na naxan gabutenyi dunkee ibonboma seewe kui, konɔ e mu tofan gbongboe gabutenyie be.

14 A a xele sama boxi ma,

a e lu meyenyi bun ma alako wuyenyi xa lu e ma,

15 a mu a maɔxun sube nde noma tide e fari, e bula.

16 A mu meenima a xa die ma,

a luma alo a gbe mu e ra.

17 A na mooli rabama

barima Ala mu lonni nun xaxili fanyi fixi a ma.

18 Konɔ a na a gi folo,

a soe ragie nun soe luma ne a xanbi ra.»

19 «I tan nan soe senbe fima a ma?

I tan nan a konyi xabee rakuyama?

20 I tan nan a niyama a xa no tugande alo katoe, a birin magaaxu a xui ra?

21 A boxi iboronma a sanyi ra, a jalexinxi a senbe ra.

22 A mu gaaxuma sese ya ra,

a mu a magbilenma santidegema ya i.

23 Tanbee nun e sase gbakuxi a ma,

24 a gbataxi tunganma, a xulun a gide gere yire.

25 Gere sara na fe,

a tan kelima ne fa keren na a gereso ki ma.»

26 «I xa lonni bara a niya

sege xa a jere koore ma sigafe ra yirefanyi ma?

27 I tan nan yaamari fima a ma a xa a tɛɛ sa yire itexi?

28 Kɔɛ ra, a yigiyama gɛmɛ longori ra geyae fari. Mɛnni nan findixi a bɛ a makantade nan na.

29 A subee toma na yire makuye nɛ, a baloma naxee ra.

30 Sube xinde ɲɔxun a xa diyɔrɛɛ bɛ. Binbi lu dɛdɛ a na mɛnni.»

40

Ala xa masenyi saxan nde Ayuba bɛ

«Nde mu lama Ala ra?»

1 Alatala man naxa a masen Ayuba bɛ,

2 «I tan naxan Ala sɛnbɛ Kanyi kalamuma, i suusama a rakiitide? Xa lɔnnila na i tan na, yaabi nde ti yi birin ma ba.»

3 Ayuba naxa Alatala yaabi,

4 «Mixi xuri di nan n na. N tan i yaabima munse ra?

N bara n dɛ suxu n bɛlɛxɛ ra, n dundu yen.

5 N wɔyɛn nɛ keren, n naxa wɔyɛn firin.

Na xanbi, n mu sese sama na fari sɔnɔn.»

6 Ala man naxa a masen Ayuba bɛ turunnaadɛ foye kui,

7 «I i tagi xiri gben alɔ gbangbalanyi, n xa maxɔrinyi ndee ti i ma, i xa n yaabi.

8 I mu laxi a ra n ma kiiti tinxin? I wama nɔndi bafe n yi ra nɛ, a xa lu i tan bɛ?

9 I sɛnbɛ gbo Ala gbe bɛ?

I xui magaaxu alɔ a gbe?

10 Na kui, i i maxiri nɔrɛ nun xunnakeli ra ba,

i xa tofan, i xa i senbe masen.

¹¹ I xa i xa xone magaaxuxi ramini ba,
i yete igboee xun nakana.

¹² E birin kuntan,
mixi naaxie igbantu e yire.

¹³ Bende radin e birin xun na,
e balan gaburi kui.

¹⁴ Na temui n fan yete yati i matoxoma ne,
barima i yete senbe bara i rakisi.»

¹⁵ «Mali mato ba a fanyi ra,
na sube magaaxuxi n naxan daaxi
alo n i fan daaxi ki naxe.
A nooge donma alo ninge.

¹⁶ A senbe gbe na a gungui ne,
senbe malanxi a furi kiri bun.

¹⁷ A xuli senbe gbo alo konde bili,
a sanyi fasae wuya, e gadara.

¹⁸ A xorie luxi alo yoxui, xa na mu a ra wure.

¹⁹ Ala xa daalise fisamante nan a ra,
konon a gaaxuma Ala xa santidegema ya ra.

²⁰ A a baloe fenma geyae kon sube xaapee ya ma.

²¹ A xima niini bun ma,
a a noxun dabonyie kui.

²² A a malabuma wuri bilie niini bun ma,
naxee na dabon de ra.

²³ Dabonyi ye xa gboe mu a magaaxuma.
Yuruden xure na banbaran ye, a mu a tooroma.

²⁴ A ya rabixi noma suxude?
A noma suxude gantanyi ra, a noe xa tunba?»

²⁵ «I noma soje suxude konyi ra?
I noma a de xiride, i a ba ye xora?»

26 I noma a jɔɛ, xa na mu a ra a de tunbade,
 i luuti sa a ma?
 27 A i mayandima i xa a fulun?
 A hayi na woyenyi joxunme ma a falafe ra i be?
 28 Wo saate xirima?
 A findima i xa konyi ra a xa simaya kui?
 29 I noma berede a ra alo xoni di?
 I noma a xiride, a findi i xa die xa bere se ra?
 30 I noma a matide?
 Yulee a itaxunma e bore ma?
 31 I noma a kiri masoxode tanbee ra?
 I noma a xunyi soxode soxose nde ra?
 32 Gere ti a be,
 na mu neemuma i ra.
 I mu na ifirinma sonon.»

41

Ala xa masenyi naani nde Ayuba be

«Ala xa daalise senbema»

1 «Mixi mu noma a ra,
 a xa toe gbansan findima gaaxui nan na.
 2 Xa mixi mu suusama a ya ra,
 nde fa noma suusade n tan ya ra?
 3 Nde n donixi se nde ra n naxan nagbilenma a
 ma?
 Dunija birin findixi n gbe nan na.
 4 N mu noma dundude na soje xa fe ma,
 a salonsee senbe gbo, a man tofan.
 5 A bura feere na nde be?
 Nde mu gaaxuma a jinyie ya ra?
 6 Nde noma a de rabide?
 A jinyi magaaxuxie a de kui rafexi.
 7 Xalee fatuxi a kiri ma alo soori xa wure lefa,
 8 e xetenxi e bore ra,

foye sode yati mu na e tagi

⁹ e fatuxi e bore ma a fanyi ra.

¹⁰ A na ɲengi senbe ra,

yanbe nan luma mini ra,

a yae fan luxi alo gɛɛsɛgɛ soge.

¹¹ Tɛ yiriyiri minima a dɛ i,

e fulefulee nu fa yensen yɛ kuye ma.

¹² Tuuri nde minima a ɲɔɛ,

na luxi nɛ alo fifa naxan dɔxɔxi tɛ ma, a satunfe.

¹³ A ɲengi findima tɛ ra,

tɛ yiriyiri nu fa mini a dɛ i.

¹⁴ Senbe xutunxi a kɔnyi ra,

birin gaaxuma a ya ra.

¹⁵ A kiri xɔxɔxɔ, a senbe gbo.

¹⁶ A kanke luxi alo gɛmɛ xungbe.

¹⁷ A na ti, limaniya bama nɛ senbɛmae yi ra,

e sɛrɛn, e e gi.

¹⁸ Santidɛgɛma na din a ra,

a mu a xabama.

Tanbe mɔoli yo mu na naxan nɔma a sɔxɔde.

¹⁹ Wure luxi nɛ a bɛ alo sɛxɛ,

yɔxui lu a bɛ alo wuri bɔrɔxi.

²⁰ A mu gaaxuma tanbɛɛ ya ra,

laati kuni luma a bɛ alo maale lagi.

²¹ Gbendegela luma a bɛ alo sɛxɛ,

tanbe xungbe mayele a bɛ.

²² Bɛlɛ xɛɲɛnxi nde nun tunbee na a furi bunyi,

nee luma boora tirindin na nɛ alo sari to yire

buxama.

²³ A baa ixufuxufuma alo ye nɛ satunma,

a dabonyi lu alo ture nɛ satunma.

²⁴ A na a ɲɛrɛ ye xɔɔra,

mɔrɔnyi fiixe nan luma te ra a xanbi ra.

²⁵ Mange yo mu a be dunija,
a daaxi ne, gaaxui yo mu a yi.

²⁶ A a ya ragoroma ne daalise yete igboe ma,
a findixi subee birin ma mange nan na.»

42

*Ayuba xa yaabi firin nde nun Ala xa masenyi
donxɔɛ*

¹ Ayuba naxa Alatala yaabi,

² «N bara a kolon i nɔma fe birin na,
sese mu nɔma i janige kanade.

³ I a masen ne i xa masenyi kui,

«Nde na n ma walie ya isofe a xa xaxilitare
wɔyenyie ra?»

I nɔndi, n bara wɔyen a xaxilitare daaxi,

n mu nu i xa kaabanakoe fahaamuxi.

I xa fe rabaxie gbo n xunyi be.

⁴ I man a masen ne,

«I tuli mati n na, n xa wɔyen.

N xa maxɔrinyi ndee ti i ma, i xa n yaabi.»

⁵ A singe n nu i xa fe ifale nan mema,

kɔnɔ yakɔsi, n bara so na fe kui.

⁶ N a kolonxi na nan ma n naxan nabaxi a mu
fan.

N bara tuubi,

n bara n magoro bendɛ,

n tɛ xube maso n ma sunnunyi kui.»

⁷ Alatala to ge a xa masenyi tide Ayuba be, a
naxa a masen Elifasi Temanka be, «N bara xɔnɔ i
tan nun i boore firinyie ma, barima wo mu nɔndi
falaxi n ma fe ra, alɔ n ma konyi Ayuba a rabaxi
ki naxe. ⁸ Na kui wo ninge nun yexɛɛ kontonyi
solofere ba serɛɛ gan daaxi ra wo yete be. Wo sa

Ayuba fen, a xa duba wo βε. Wo mu nɔndi falaxi n ma fe ra alɔ Ayuba a rabaxi ki naxε, kɔnɔ n mu wo naxankatama wo xa daxɔja ma Ayuba xa fe ra.»

⁹ Elifasi Temanka, Bilidada Suuxaka, nun Sofara Naamaka naxa fe birin naba alɔ Alatala a yamari e ra ki naxε. Alatala naxa Ayuba xa dube suxu. ¹⁰ Ayuba to γε dubade a booree βε, Alatala naxa a harige birin nagbilen a ma. A man naxa na harige xun masa dɔxɔ firin dangife a singe ra.

¹¹ Ayuba xunyae nun a taarae nun a kolonma birin naxa fa a xεεbude a xɔnyi, e e dεge yire keren. E naxa a nu tɔɔɔ sa, e a kunfa ba tɔɔɔe xa fe ra Alatala nu bara naxan dɔxɔ a ma. Kankan naxa kɔbiri kole keren nun xurunde xεεma daaxi keren fi a ma.

¹² Alatala naxa barake sa Ayuba dangife a singe ra. A naxa yεxεε wulu fu nun naani soto, nɔxɔmε wulu senni, ninge wulu keren, nun sofale wulu keren. ¹³ A naxa di xεmε solofere nun di gine saxan soto. ¹⁴ A xa di gine singe nu xili nε Yemima, a firin nde Kesiya, a saxan nde Kerenapuku. ¹⁵ Gine yo mu nu na na bɔxi ma naxan nu tofan Ayuba xa die βε. E baba naxa ke fi e fan ma, alɔ a rabaxi ki naxε e maaxεmε βε.

¹⁶ Na dangi xanbi, nε kεmε nε tongo naani naxa sa Ayuba xa simaya xun ma. A naxa a xa die to, a xa mamadie, a tolobitεε, nun a tolontolonyie. ¹⁷ Ayuba xa simaya kamalixi nε a fanyi ra, a fa laaxira.

Soso Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila
The Holy Bible in the Susu language of Guinea (Soso
Kitaabuie: Tawureta, Yabura, Inyila Bible)

copyright © 2015 Mission Évangélique Réformée Néerlandaise et les
Traducteurs Pionniers de la Bible

Language: Susu

Contributor: Mission Évangélique Réformée Néerlandaise

This translation is made available to you under the terms of the Creative
Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it
in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.
Pictures included with Scriptures and other documents on this site are
licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,
please contact the respective copyright owners.

2020-11-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source
files dated 29 Jan 2022

f1d08866-ea3e-5b9b-b506-e7690c5c61d2